

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ
ΕΙΣ ΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟΝ ΤΗΣ ΠΑΛΙΑΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ
ΕΠΙ ΤΗ ΒΑΣΕΙ ΑΡΧΑΙΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΜΕΤΑΦΡΑΣΕΩΝ*

ΥΠΟ
ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ Ν. ΣΙΜΩΤΑ
Καθηγητοῦ Πανεπιστημίου

Ταχυκάρδιος (Θεοδοτ.). (Ήσ. 35,4).

Ταχύς τὸ πνεῦμα, τὴν ψυχὴν. Τὸ ἑβραϊκὸν ἔχει *lenimhare - leb*, ἦτοι εἰς τοὺς φοβισμένους τὴν καρδίαν (εἰς τοὺς δειλοὺς). (Εἶπατε εἰς τοὺς φοβισμένους τὴν καρδίαν· «θάρρος, μὴ φοβεῖσθε!»). Οἱ Ο' ἔχουν «οἱ ὀλιγόψυχοι τῇ διανοίᾳ», ἦτοι οἱ μικρόψυχοι (οἱ ἀτολμοί). Ὁ Θεοδοτίων, μεταφράζων «τοῖς ταχυκαρδίους», δὲν ἀποδίδει ἐπιτυχῶς τὸ ἑβραϊκόν, ἀφίσταται δὲ καὶ τῶν Ο'.

Τεκνώ (Σύμμ.). (Γέν. 16,2).

Ἄποκτῶ τέκνα, τεκνοποιῶ. Τὸ ἑβραϊκὸν ἔχει *'ulaj 'ibane*, ἦτοι ἴσως δυνηθῶ νὰ ἀποκτήσω τέκνον. (Εἰσελθε εἰς τὴν δούλην μου ἴσως δυνηθῶ νὰ ἀποκτήσω δι' αὐτῆς τέκνον). Οἱ Ο' ἔχουν «ἵνα τεκνοποιήσωμαι», καὶ κατ' ἄλλην γραφὴν «ἵνα τεκνοποιήσης». Ὁ Σύμμαχος, μεταφράζων «εἰ πως τεκνωθῶ», ἀποδίδει ὀρθῶς τὸ ἑβραϊκόν, ἐναρμονίζεται δὲ καὶ πρὸς τοὺς Ο'.

Τελείωμα (Ἀκύλ.). (Ψαλμ. 12,2).

Συμπλήρωσις, τελειώσις, τελειότης, τελειοποίησις, περᾶτωσις, θάνατος. Τὸ ἑβραϊκὸν ἔχει *tamuth*, ἦτοι θὰ ἀποθάνῃ (θὰ τελειώσῃ). (Τῇ ἀληθείᾳ, σεῖς εἴσθε οἱ ἄνθρωποι, καὶ μαζί σας θὰ ἀποθάνῃ ἡ σοφία). Οἱ Ο' ἔχουν «τελευτήσῃ», ὑπὸ τὴν αὐτὴν ἔννοιαν. Ὁ Ἀκύλας, μεταφράζων «τελειώματα», ἀποδίδει ἐπιτυχῶς τὸ ἑβραϊκόν, ὡς ἐπίσης καὶ τοὺς Ο'.

Τέλεισις (Ἀκύλ.). (Ψαλμ. 118 [119],96).

Ἐπιτέλεισις, ἐκτέλεισις, πραγματοποιήσις. Τὸ ἑβραϊκὸν ἔχει *tikhla*,

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 102 τοῦ προσηγουμένου τεύχους.

ἦτοι τελειότης. (Εἰς πᾶσαν τελειότητα βλέπω ὄριον [τέλος]). Οἱ Ο' ἔχουν «(πάσης) συντελείας», ὑπὸ τὴν ἔννοιαν, ἐπίσης, τῆς τελειότητος. Ὁ Ἀκύλας, μεταφράζων «τελέσει», ἀποδίδει παρεμφερώς τὸ ἐβραϊκόν, συμφωνεῖ δὲ καὶ πρὸς τοὺς Ο'.

Τέλμα (Ἀκύλ.). (Ἰερ. 45 [38],22).

Τόπος βαλτώδης, βάλτωμα, λάσπη, πηλός, ἰλύς, βούρκος. Τὸ ἐβραϊκόν ἔχει *babbot*, ἦτοι εἰς τὸ τέλμα. (Καὶ ἐβύθισαν εἰς τὸ τέλμα τοὺς πόδας των [καὶ] ἐμακρύνθησαν ἀπὸ σοῦ). Οἱ Ο' ἔχουν «ἐν ὀλισθήμασιν», ἦτοι εἰς ὀλισθηρὸν ἔδαφος. Ὁ Ἀκύλας, μεταφράζων «ἐν τέλματι», ἀποδίδει λίαν ἐπιτυχῶς τὸ ἐβραϊκόν, προσεγγίζει δὲ καὶ τοὺς Ο'. Ἡ λέξις χρησιμοποιεῖται ἐν τῷ ὡς ἄνω χωρίῳ καὶ ὑπὸ τοῦ Συμμάχου.

Τενοντοκοπῶ (Ἀκύλ.). (Ἐξ. 34,20).

Κόπτω τοὺς τένοντας, ἀποκεφαλίζω. Τὸ ἐβραϊκόν ἔχει *wa'agarhto*, ἦτοι καὶ νὰ τὸ ἀποκεφαλίσῃς. (Τὸ πρωτότοκον τοῦ ὄνου νὰ τὸ ἐξαγοράσῃς μὲ πρόβατον, ἀλλ' ἐὰν δὲν τὸ ἐξαγοράσῃς, τότε νὰ τὸ ἀποκεφαλίσῃς). Οἱ Ο' ἔχουν «*τιμὴν δώσης*», ἦτοι νὰ καταβάλλῃς τὴν ἀξίαν του. Ὁ Ἀκύλας, μεταφράζων «*τενοντοκοπήσεις αὐτό*», ἀποδίδει ὀρθῶς τὸ ἐβραϊκόν καὶ ὀρθῶς, ἐπίσης, ἀπομακρύνεται ἀπὸ τοὺς Ο', οἵτινες δὲν μεταφράζουν ἐνταῦθα ἐπιτυχῶς (βλ. καὶ **τενοντῶ**).

Τενοντῶ (Ἀκύλ.). (Ἐξ. 13,13).

Κόπτω τοὺς τένοντας, ἀποκεφαλίζω. Τὸ ἐβραϊκόν ἔχει *wa'agarhto*, ἦτοι καὶ νὰ τὸ ἀποκεφαλίσῃς. (Πᾶν πρωτότοκον τοῦ ὄνου νὰ τὸ ἐξαγοράσῃς μὲ πρόβατον, ἀλλ' ἐὰν δὲν τὸ ἐξαγοράσῃς, νὰ τὸ ἀποκεφαλίσῃς). Οἱ Ο' ἔχουν «*λυτρώση αὐτό*», ἦτοι νὰ καταβάλλῃς λύτρον δι' αὐτό. Ὁ Ἀκύλας, μεταφράζων «*τενοντώσεις αὐτό*», ἀποδίδει ἐπιτυχῶς τὸ ἐβραϊκόν, ἀπομακρύνεται ὅμως ἀπὸ τοὺς Ο' (βλ. καὶ **τενοντοκοπῶ**). Ἡ λέξις χρησιμοποιεῖται ὑπ' αὐτοῦ καὶ ἐν Δευτ. 21,4. Ἦσ. 66,3.

Τεράστιος (Σύμμ.). (Ἀριθμ. 13,33).

Πελώριος, ὑπερμεγέθης, ὑπερφυσικὸς ὡς τέρας. Τὸ ἐβραϊκόν ἔχει *'eth - hannephilim*, ἦτοι τοὺς γίγαντας (τοὺς τεραστίων διαστάσεων ἀνθρώπους, τὰ τέρατα). (Καὶ ἐκεῖ εἶδομεν τοὺς γίγαντας, τοὺς υἱοὺς τοῦ Ἀνάκ, τοὺς καταγομένους ἐκ τῶν γιγάντων). Οἱ Ο' ἔχουν, ἐπίσης, «*τοὺς γίγαντας*». Ὁ Σύμμαχος, μεταφράζων «*τοὺς τεραστίους*», ἀποδίδει ἐπιτυχῶς τὸ ἐβραϊκόν, συμφωνεῖ δὲ πλήρως καὶ πρὸς τοὺς Ο'. Ἡ λέξις χρησιμοποιεῖται ὑπ' αὐτοῦ καὶ ἐν Ψαλμ. 25

(26),7. 39 (40),6. 76 (77),12. 87 (88),11. 97 (98),1. 106 (107),8. 118 (119),18.

Τετραμερῶς (Σύμμ.). (Ἰεζ. 1,8).

Εἰς τέσσαρα μέρη. Τὸ ἑβραϊκὸν ἔχει 'al 'arba'ath rib'ehem, ἦτοι εἰς τὰ τέσσαρα αὐτῶν μέρη. (Καὶ εἶχον χεῖρας ἀνθρώπων κάτω ἀπὸ τὰ πτέρυγας των, εἰς τὰ τέσσαρα αὐτῶν μέρη). Οἱ Ο' ἔχουν, ὁμοίως, «ἐπὶ τὰ τέσσαρα μέρη αὐτῶν». Ὁ Σύμμαχος, μεταφράζων «τετραμερῶς», ἀποδίδει ἐπιτυχῶς τὸ ἑβραϊκόν, ἑναρμονίζεται δὲ καὶ πρὸς τοὺς Ο'.

Τετραπλάσιος (Ἀκύλ.). (Β' Βασ. [Σαμ.] 12,6).

Ὁ κατὰ τέσσαρας φορὰς μεγαλύτερος ἢ περισσότερος. Τὸ ἑβραϊκὸν ἔχει 'arba'tajim, ἦτοι εἰς τὸ τετραπλάσιον. (Καὶ θὰ πληρώσῃ τὴν ἀμνάδα εἰς τὸ τετραπλάσιον, διότι διέπραξε τοῦτο). Εἰς τοὺς Ο' ἀπαντᾷ ἡ διάφορος γραφὴ «ἑπταπλασίονα». Ὁ Ἀκύλας, μεταφράζων «τετραπλάσιον», ἀποδίδει ὀρθῶς τὸ ἑβραϊκόν, δὲν ἀκολουθεῖ ὅμως τοὺς Ο'. Ἡ λέξις χρησιμοποιεῖται ἐν τῷ ὡς ἄνω χωρίῳ καὶ ὑπὸ τοῦ Θεοδοτίωνος.

Τετραπλασίως (Σύμμ.). (Β' Βασ. [Σαμ.] 12,6).

Ὁ τέσσαρας φορὰς περισσότερον (βλ. **τετραπλάσιος**).

Τετραπρόσωπος (Σύμμ.). (Ἰεζ. 1,15).

Αὐτὸς ὁ ὁποῖος ἔχει τέσσαρα πρόσωπα. Τὸ ἑβραϊκὸν ἔχει le'arba'ath panaw, ἦτοι ἐκ τῶν τετραπροσώπων. (Καὶ ὑπῆρχε τροχὸς εἰς τὴν γῆν, πλησίον ἐνδὸς ἐκάστου ἐκ τῶν τετραπροσώπων ζώων). Οἱ Ο' ἔχουν «τοῖς τέσσαρσι», ὑπὸ τὴν αὐτὴν σημασίαν. Ὁ Σύμμαχος, μεταφράζων «τετραπρόσωπος», ἀποδίδει ὀρθῶς τὸ ἑβραϊκόν, προσεγγίζει δὲ πολὺ καὶ τοὺς Ο'.

Τέττιξ (Σύμμ.). (Ἰερ. 8,7).

Τὸ γνωστὸν ἔντομον τζίτζικας. Τὸ ἑβραϊκὸν εἶναι δυσχερέστατον. Πιθανῶς πρόκειται περὶ τῆς λέξεως we'agur, δηλούσης εἶδος ἀγνώστου πτηνοῦ, ἴσως τῆς χελιδόνος ἢ τοῦ στρουθίου⁷⁸. (Καὶ ἡ τρυγῶν καὶ ἡ χελιδὼν καὶ τὰ στρουθία φυλάσσουν τὸν χρόνον τῆς ἐλεύσεώς των). Οἱ Ο' ἔχουν «στρουθία». Ὁ Σύμμαχος, μεταφράζων «καὶ τέττιξ»,

78. Διὰ περισσότερα βλ. ἐν Π. Σιμωντᾶ, Ἀμετάφραστοι ἑβραϊκαὶ λέξεις τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης εἰς τὰς ἀρχαίας μεταφράσεις Ἀκύλα, Θεοδοτίωνος καὶ Συμμάχου, σελ. 20 (ἐν λ. ἀγοῦρ).

ἀποδεικνύει ὅτι δὲν γνωρίζει περὶ τίνος ἀκριβῶς πτηνοῦ ἢ ἐντόμου πρόκειται.

Τεύχος (Σύμμ.). (Ήσ. 8,1).

Φύλλον χάρτου γραφῆς, φυλλάδιον συγγράμματος. Τὸ ἐβραϊκὸν ἔχει *gillajon*, ἥτοι πίνακα πρὸς γραφήν. (Λάβε μέγαν πίνακα καὶ γράψε ἐπ' αὐτοῦ μὲ γραφὴν ἀνθρωπίνην). Οἱ Ο' ἔχουν «τόμον», ὑπὸ παρεμφερῆ σημασίαν. Ὁ Σύμμαχος, μεταφράζων «τεῦχος», ἀποδίδει παραπλησίως τὸ ἐβραϊκόν, συμφωνεῖ δὲ βασικῶς καὶ πρὸς τοὺς Ο'. Ἡ λέξις χρησιμοποιεῖται ὑπ' αὐτοῦ καὶ ἐν Ψαλμ. 39 (40),8. Ἰεζ. 2,9.

Τημελώ (Σύμμ.). (Ήσ. 40,11).

Ἐπιμελοῦμαι, φροντίζω, μεριμνῶ, ἐπιβλέπω. Τὸ ἐβραϊκὸν ἔχει *je-pahel*, ἥτοι (μετὰ προσοχῆς) θὰ ὀδηγήσῃ. (Θὰ ποιάνῃ τὸ ποίμνιον αὐτοῦ ὡς [καλὸς] ποιμήν... καὶ [μετὰ προσοχῆς] θὰ ὀδηγήσῃ τὰς ἐγκυμονούσας [ἀμνάδας]). Οἱ Ο' ἔχουν «παρακαλέσει», ἥτοι θὰ παρηγορήσῃ (θὰ ἐνθαρρύνῃ, θὰ συμβουλεύσῃ). Ὁ Σύμμαχος, μεταφράζων «τημελήσει», ἀποδίδει ἐπιτυχῶς τὸ ἐβραϊκόν, προσεγγίζει δὲ ἱκανοποιητικῶς καὶ τοὺς Ο'. Ἡ λέξις χρησιμοποιεῖται ὑπ' αὐτοῦ καὶ ἐν Ψαλμ. 30 (31),4.

Τιθασὸς (Σύμμ.). (Ἰερ. 11,19).

Ἡμερος, ἐξημερωμένος, τιθασευμένος. Τὸ ἐβραϊκὸν ἔχει *'alluf*, ἥτοι ἡμερος. (Ἐγὼ δὲ [ἡμῆν] ὡς ἀμνὸς ἡμερος [ἄκακος], ὀδηγούμενος εἰς σφαγὴν). Οἱ Ο' ἔχουν «ἄκακος». Ὁ Σύμμαχος, μεταφράζων «τιθασὸς», ἀποδίδει ἐπιτυχῶς τὸ ἐβραϊκόν, συμβαδίζει δὲ καὶ μὲ τοὺς Ο'.

Τιθνίζομαι (Ἀκύλ.). (Ήσ. 53,2).

Τρέφω, περιποιοῦμαι ὡς τροφός. Τὸ ἐβραϊκὸν ἔχει *kajjoneq*, ἥτοι ὡς βλαστὸς δένδρου. (Ἄνεπτύχθη ἐνώπιον αὐτοῦ ὡς βλαστὸς δένδρου, ὡς ρίζα ἀπὸ ξηρὰν γῆν). Οἱ Ο' ἔχουν «ὡς παιδίον». Ὁ Ἀκύλας, μεταφράζων «ὡς τιθνιζόμενον», καὶ κατ' ἄλλην γραφὴν «ὡς τιθιζόμενον», καὶ κατ' ἄλλην «ὡς τιθιζόμενον», προσεγγίζει ἐλαφρῶς τὸ ἐβραϊκόν, περισσότερον δὲ καὶ τοὺς Ο'.

Τιθνοῦμαι (Ἀκύλ.). (Παρ. 8,30).

Τρέφω, περιποιοῦμαι ὡς τροφός. Τὸ ἐβραϊκὸν ἔχει *'emom*, ἥτοι ἐργοδηγός (ἢ παρόμοιόν τι). (Καὶ ἐγὼ ἡμῆν πλησίον του ὡς ἐργοδηγός καὶ καθημερινῶς ἢ τρυφή αὐτοῦ). Οἱ Ο' ἔχουν «ἀρμόζουσα», ἥτοι συναρμόζουσα τὴν οἰκοδομήν. Ὁ Ἀκύλας, μεταφράζων

«τιθηνουμένη», ἀπομακρύνεται ἀπὸ τὸ ἑβραϊκόν, ὡς ἐπίσης καὶ ἀπὸ τοὺς Ο'.

Τιθίζομαι Βλ. **τιθηνίζομαι**.

Τιμῶ (Ἀκύλ.). (Ψαλμ. 71 [72],14).

Ἵπολήπτομαι, ἔχω εἰς τιμὴν, εἰς ὑπόληψιν. Τὸ ἑβραϊκόν ἔχει *we-jeqar*, ἦτοι καὶ θὰ εἶναι πολῦτιμον. (Καὶ τὸ αἷμα αὐτῶν θὰ εἶναι πολῦτιμον ἐνώπιον τῶν ὀφθαλμῶν του). Οἱ Ο' παραλλάσσουν ἔλαφρῶς τὸ κείμενον, ἔχοντες «καὶ ἐντιμον», ἦτοι καὶ θὰ εἶναι ἐντιμον (τὸ ὄνομα αὐτῶν). Ὁ Ἀκύλας, μεταφράζων «καὶ τιμωθήσεται», καὶ κατ' ἄλλην γραφὴν «καὶ τιμηθήσεται», ἀποδίδει κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥπτον ἐπιτυχῶς τὸ ἑβραϊκόν, μὲ μικρὰν δὲ ἀπόκλισην καὶ τοὺς Ο'.

Τίθη (Ἀκύλ.). (Γέν. 24,59).

Τροφός, παραμάννα. Τὸ ἑβραϊκόν ἔχει *we'eth meniqtah*, ἦτοι καὶ τὴν τροφὸν αὐτῆς. (Καὶ ἐξαπέστειλαν τὴν ἀδελφὴν αὐτῶν Ρεβέκκαν καὶ τὴν τροφὸν αὐτῆς καὶ τὸν δούλον τοῦ Ἀβραάμ καὶ τοὺς ἀνθρώπους αὐτοῦ). Οἱ Ο', ἀναγνώσαντες, προφανῶς, *miqnathah*, ἔχουν «καὶ τὰ ὑπάρχοντα αὐτῆς». Ὁ Ἀκύλας, μεταφράζων «καὶ τὴν τίθην αὐτῆς», ἀποδίδει λίαν ἐπιτυχῶς τὸ ἑβραϊκόν, ἀπομακρύνεται δὲ ἀπὸ τοὺς Ο'.

Τιθίζομαι (Ἀκύλ.). (Ἦσ. 53,2).

Γαλουχοῦμαι (βλ. **τιθηνίζομαι**).

Τιθὸς (Σύμμ.). (Ἰεζ. 23,3).

Μαστός. Τὸ ἑβραϊκόν ἔχει *dadde*, ἦτοι οἱ μαστοί. (Ἐκεῖ ἐπιέσθησαν τὰ στήθη των καὶ ἐκεῖ ἐμαλάχθησαν οἱ παρθενικοὶ αὐτῶν μαστοί). Οἱ Ο' ἔχουν «*διεπαρθενεύθησαν*», μεταφράζοντες ὀλόκληρον φράσιν (*issu dadde bethulehem* [ἐμαλάχθησαν οἱ παρθενικοὶ αὐτῶν μαστοί]). Ὁ Σύμμαχος, μεταφράζων «*τιθοί*», ἀποδίδει ἐπακριβῶς τὸ ἑβραϊκόν, κατ' ἔννοιαν δὲ καὶ τοὺς Ο'. Ἡ λέξις χρησιμοποιεῖται ὑπ' αὐτοῦ καὶ ἐν Παρ. 7,18. Ἰεζ. 23,21, ὡς ἐπίσης καὶ ὑπὸ τοῦ Ἀκύλα ἐν Παρ. 5,19. 7,18, καὶ ὑπὸ τοῦ Θεοδοτίωνος ἐν Παρ. 7,18. Ἰεζ. 23,17.

Τίτλος (Ἀκύλ.). (Ἰερ. 21,4).

Ἐπιγραφὴ, στήλη, ἐπικεφαλὴς. Τὸ ἑβραϊκόν ἔχει *lahoma*, ἦτοι τοῦ τείχους. (Σεῖς πολεμεῖτε ἐναντίον τοῦ βασιλέως τῆς Βαβυλώνης καὶ τῶν Χαλδαίων, οἱ ὅποιοι σᾶς πολιορκοῦν [εὐρισκόμενοι] ἔξω τοῦ τείχους). Οἱ Ο' ἔχουν «*τοῦ τείχους*», μεταφράζοντες ὀρθῶς τὴν

αντίστοιχον έβραϊκήν λέξιν. 'Ο δέ 'Ακύλας έχει «του τίτλου», προελθόντος εκ του πρωταρχικού «του τοίχου», έξ ου μαρτυρείται ότι ή μετάφρασις του ώς άνω lahoma δέν ήτο άτυχης και δέν άφίστατο των Ο'. 'Η λέξις χρησιμοποιείται εν τῷ ώς άνω χωρίῳ και υπό του Θεοδοτίωνος, ώς επίσης και υπό του Συμμάχου.

Τονθορυστής ('Ακύλ.). (Παρ. 26,20).

Αυτός ό όποιος τονθορίζει, μουρμουρίζει, γογγύζει, ό γογγυστής. Το έβραϊκόν έχει niggan, ήτοι ψιθυριστής (φλύαρος, συκοφάντης). (Έκει όπου δέν υπάρχει ψιθυριστής, καταπαύει ή έρις). Οί Ο' έχουν «δίθυμος», ήτοι έριστικός (άσύμφωνος προς τους άλλους), κατ' άλλην δέ γραφήν «όξύθυμος». 'Ο 'Ακύλας, μεταφράζων «τονθορυστής», αποδίδει μάλλον καλώς το έβραϊκόν, προσεγγίζει δέ έλαφρώς και τους Ο'. 'Η λέξις χρησιμοποιείται υπ' αυτού και έν 16,28. 26,22.

Τραγάκανθα ('Ακύλ.). (Κριτ. 8,7).

Είδος άκανθώδους φυτού. Το έβραϊκόν έχει we'eth - habbarqonim, ήτοι και εις τὰ άκανθώδη φυτά (και εις τους τριβόλους). (Θά καταξοσχίσω τὰς σάρκας σας εις τὰς άκάνθας τής έρήμου και εις τὰ άκανθώδη φυτά). Οί Ο', άγνοούντες, προφανώς, την σημασίαν τής αντιστοίχου έβραϊκής λέξεως, μετέγραψαν αυτήν δια του «και έν ταίς βαρκονίμ», κατὰ τον κώδικα Α, ή «και έν ταίς άβαρκηνίν», κατὰ τον κώδικα Β (υπάρχουν δέ και πολλαί άλλαι παραλλαγαι)⁷⁹. 'Ο 'Ακύλας, μεταφράζων «και τὰς τραγακάνθας», αποδίδει έπιτυχώς το έβραϊκόν.

Τράγημα ('Ακύλ.). (Δευτ. 33,14).

Έπιδόρπιον, τρογάλια, ξηροί καρποί (τραγήματα). Το έβραϊκόν έχει umimmegeed, ήτοι και από τους καρπούς. (['Ας είναι εύλογημένη υπό του Κυρίου ή χώρα του] και από τους πλουσίους καρπούς εκ του ήλιου). Οί Ο' έχουν «και καθ' ώραν», ήτοι και από τους εποχικούς (καρπούς). 'Ο 'Ακύλας, μεταφράζων «και από τραγημάτων», αποδίδει μάλλον καλώς το έβραϊκόν, προσεγγίζει δέ και τους Ο'. 'Η λέξις χρησιμοποιείται υπ' αυτού και έν στίχ. 13 και 15.

Τρανώς (Σύμμ.). ('Ησ. 32,4).

Σαφώς, διαυγώς, καταφανώς, όλοφάνερα. Το έβραϊκόν έχει tsa-hoth, ήτοι σαφώς. (Και αι τραυλίζουσαι γλώσσαι θα γίνουν ταχείαι

79. Δια περισσότερα βλ. έν Π. Σιμωνά, *Αί άμετάφραστοι λέξεις έν τῷ κειμένῳ των Ο'*, σελ. 11-12 (έν λ. άβαρκην(ε)ίμ και σελ. 45-46 (έν λ. βαρκηνίμ).

εἰς τὸ νὰ ὀμιλοῦν σαφῶς). Οἱ Ο' ἔχουν «*εἰρήνην*». Ὁ Σύμμαχος, μεταφράζων «*τρανώς*», ἀποδίδει ὀρθῶς τὸ ἑβραϊκόν, ἀπομακρύνεται ὅμως ἀπὸ τοὺς Ο'.

Τραυματισμός (Σύμμ.). (Ἦσ. 53,10).

Τρώσις, πλήγωμα. Τὸ ἑβραϊκόν ἔχει *heheli*, ἦτοι τὸν κατεπόνησεν. (Ὁ Κύριος ὅμως ἠθέλησε νὰ τὸν βασανίσῃ τὸν κατεπόνησεν). Οἱ Ο' ἔχουν «*τῆς πληγῆς*». Ὁ Σύμμαχος, μεταφράζων «*ἐν τῷ τραυματισμῷ*», φαίνεται ὅτι ἔχει ἐπηρεασθῆ περισσότερον ἀπὸ τοὺς Ο', οὕτω δὲ δὲν ἀποδίδει ἐπακριβῶς τὸ ἑβραϊκόν.

Τραχηλοκοπῶ (Σύμμ.). (Ἔξ. 34,20).

Ἀποκόπτω τὸν τράχηλον, ἀποκεφαλίζω, καρατομῶ. Τὸ ἑβραϊκόν ἔχει *wa'agarhto*. Διὰ τὴν σημασίαν τῆς λέξεως ταύτης καὶ τὴν ὑπὸ τῶν Ο' μετάφρασίν της βλ. **τενοντοκοπῶ**. Ὁ Σύμμαχος, μεταφράζων «*καὶ τραχηλοσκοπήσεις αὐτό*», ἀποδίδει ὀρθῶς τὸ ἑβραϊκόν, ἀπομακρύνεται δὲ ἀπὸ τοὺς Ο'. Ἡ λέξις χρησιμοποιεῖται ὑπ' αὐτοῦ καὶ ἐν Ἦσ. 66,3.

Τριβανῶ (Σύμμ.). (Ψαλμ. 6,8).

Τρίβω, κατατρίβω, φθείρω. Τὸ ἑβραϊκόν ἔχει *'atheqa*, ἦτοι ἐγήρασα, ἐφθάρην. (Ἐγήρασα ἐξ αἰτίας ὄλων τῶν ἐχθρῶν μου). Οἱ Ο' ἔχουν «*ἐπαλαιώθην*», ὑπὸ τὴν αὐτὴν σημασίαν. Ὁ Σύμμαχος, μεταφράζων «*ἐτριβανώθην*», ἀποδίδει ὀρθῶς τὸ ἑβραϊκόν, συμφωνεῖ δὲ καὶ πρὸς τοὺς Ο'.

Τριγῶς (Σύμμ.). (Ἰερ. 30 [49],3).

Θριγκός, κορωνίς, περιτείχισμα, περιφραγμα, περίβολος. Τὸ ἑβραϊκόν ἔχει *baggederoth*, ἦτοι διὰ τῶν περιφραγμάτων. (Καὶ περιτρέξατε διὰ τῶν περιφραγμάτων, διότι ὁ Μιλκὼμ θὰ πορευθῆ εἰς ἔξοριαν). Οἱ Ο' δὲν ἔχουν τὴν οἰκείαν φράσιν. Ὁ Σύμμαχος, μεταφράζων «*διὰ τῶν τριγῶν*», ἀποδίδει ἐπιτυχῶς τὸ ἑβραϊκόν.

Τρίζω (Σύμμ.). (Ἦσ. 38,14).

Παράγω λεπτόν, ὀξὺν ἦχον, ἐκπέμπω τριγμόν, τερετίζω. Τὸ ἑβραϊκόν ἔχει *'atsarhtseph*, ἦτοι ψελλίζω (ψιθυρίζω). (Ὡς χελιδῶν, ὡς γέρανος, οὕτω ψελλίζω). Οἱ Ο' ἔχουν «*φωνήσω*», ἦτοι θὰ φωνάξω. Ὁ Σύμμαχος, μεταφράζων «*τρίσω*», ἀποδίδει ὀρθῶς τὸ ἑβραϊκόν, προσεγγίζει δὲ πολὺ καὶ τοὺς Ο'. Ἡ λέξις χρησιμοποιεῖται καὶ ὑπὸ τοῦ Ἀκύλα ἐν Ἀμῶς 2,13 (δίς). Βλ. καὶ **ὀρνίζω** (Ἀκύλ.) καὶ **στρουθίζω** (Θεοδοτ.).

Τριήμερος (Σύμμ.). (Α' Βασ. [Σαμ.] 9,20).

Αὐτὸς ὁ ὁποῖος διαρκεῖ τρεῖς ἡμέρας. Τὸ ἑβραϊκόν ἔχει *šelošeth*

hajjomim, ἤτοι πρὸ τριῶν ἡμερῶν. (Διὰ δὲ τὰς ὄνους σου, τὰς ὁποίας ἔχασες πρὸ τριῶν ἡμερῶν, νὰ μὴ φροντίζης πλέον, διότι εὐρέθησαν). Οἱ Ο' ἔχουν «*τριταίων*», ὑπὸ παρομοίαν σημασίαν. Ὁ Σύμμαχος, μεταφράζων «*τριημέρων*», ἀποδίδει ὀρθῶς τὸ ἑβραϊκόν, παρομοίως δὲ καὶ τοὺς Ο'.

Τριπλοῦν (Σύμμ.). (Ἐκκλ. 4,12).

Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖται ἐκ τριῶν μερῶν, τὸ τριπλάσιον. Τὸ ἑβραϊκόν ἔχει hammesullas, ἤτοι τὸ τριπλοῦν. (Τὸ τριπλοῦν σχολιόν δὲν κόπτεται εὐκόλως [ταχέως]). Οἱ Ο' ἔχουν «*τὸ ἐντριτον*», ἤτοι, ἐπίσης, τὸ τριπλοῦν. Ὁ Σύμμαχος, μεταφράζων «*τριπλοῦν*», καὶ κατ' ἄλλην γραφὴν «*τετριπλωμένον*», ἀποδίδει ἐπιτυχῶς τὸ ἑβραϊκόν, συμφωνεῖ δὲ πλήρως καὶ πρὸς τοὺς Ο'.

Τρισμός (Ἀκύλ.). (Ψαλμ. 65 [66],11).

Τριγμός. Τὸ ἑβραϊκόν ἔχει mu'araq, ἤτοι βαρὺ φορτίον. (Μᾶς ἐνέβαλες εἰς τὸ δίκτυον ἔθεσες ἐπάνω μας βαρὺ φορτίον). Οἱ Ο' ἔχουν «*θλίψεις*». Ὁ Ἀκύλας, μεταφράζων «*τρισμόν*», δὲν ἀποδίδει ὀρθῶς τὸ ἑβραϊκόν, οὔτε συμφωνεῖ πρὸς τοὺς Ο'.

Τρίστεγον (Σύμμ.). (Ἰεζ. 42,6).

Τὸ συγκείμενον ἐκ τριῶν ὀρόφων, τὸ τριώροφον. Τὸ ἑβραϊκόν ἔχει mešullašoth, ἤτοι τριώροφα. (Ἦσαν τριώροφα καὶ δὲν εἶχον στύλους, ὅπως οἱ στύλοι τῆς ἐξωτερικῆς αὐλῆς). Οἱ Ο' ἔχουν «*τριπλαῖ*», ὑπὸ τὴν αὐτὴν ἔννοιαν. Ὁ Σύμμαχος, μεταφράζων «*τρίστεγα*», ἀποδίδει ἐπιτυχῶς τὸ ἑβραϊκόν, συμφωνεῖ δὲ καὶ πρὸς τοὺς Ο'. Ἡ λέξις χρησιμοποιεῖται ὑπ' αὐτοῦ καὶ ἐν Γέν. 6,16.

Τριχιῶ (Ἀκύλ.). (Ἦσ. 13,21).

Πάσχω ἐκ τριχιάσεως. Τὸ ἑβραϊκόν ἔχει jeraqqedu, ἤτοι χορεύουν (σκιρτοῦν, πηδοῦν). (Ἐκεῖ θὰ κατοικήσουν στρουθοκάμηλοι καὶ θὰ χορεύουν ἐκεῖ σάτυροι). Οἱ Ο' ἔχουν «*ὀρχήσονται*», ὑπὸ τὴν αὐτὴν σημασίαν. Ὁ Ἀκύλας, μεταφράζων «*τριχιῶντες*», δὲν ἀποδίδει ἐπιτυχῶς τὸ ἑβραϊκόν, οὔτε συμφωνεῖ πρὸς τοὺς Ο'. Ἡ λέξις χρησιμοποιεῖται ὑπ' αὐτοῦ καὶ ἐν Λευιτ. 17,7. Δευτ. 32,2·17. Ἦσ. 34,14. Χρησιμοποιεῖται ἐπίσης ἐν τῷ τελευταίῳ τούτῳ χωρίῳ καὶ ὑπὸ τοῦ Θεοδοτιῶνος καὶ τοῦ Συμμάχου.

Τριχιώτης (Ἀκύλ.). (Ἦσ. 13,21).

Αὐτὸς ὁ ὁποῖος ὑποφέρει ἐκ τριχιάσεως (βλ. **τριχιῶ**). Ὁ Ἀκύλας,

κατὰ τина γραφήν, μεταφράζει «*τριχιώται*», δι' αὐτοῦ ὁμως δὲν ἐπιτυγχάνει νὰ ἀποδώσῃ ὀρθῶς τὸ κείμενον.

Τριχοῦμαι (Σύμμ.). (*Γέν.* 25,25).

Καθίσταμαι τριχωτός. Τὸ ἑβραϊκὸν ἔχει *se'ar*, ἦτοι δασύτριχος. (Καὶ ἐξῆλθεν ὁ πρῶτος [υἱός], ἐρυθρός, καὶ ἦτο ὄλος ὡς δορὰ δασύτριχος, καὶ διὰ τοῦτο τὸν ὠνόμασαν Ἡσαῦ). Οἱ Ο' ἔχουν «*δασύς*», ὑπὸ τὴν αὐτὴν ἔννοιαν. Ὁ Σύμμαχος, μεταφράζων «*τετριχωμένος*», ἀποδίδει ἐπιτυχῶς τὸ ἑβραϊκόν, ὡς ἐπίσης καὶ τοὺς Ο'.

Τροχάζω (Ἀκύλ.). (*Ἰερ.* 29 [49],19).

Βαδίζω ταχέως, τροχάδην, τρέχω, διατρέχω, βαίνω μὲ γοργὸν βηματισμόν. Τὸ ἑβραϊκὸν ἔχει *'argi'a aritsennu*, ἦτοι θὰ ἐκδιώξω ταχέως. (Ἐγὼ ὁμως θὰ ἐκδιώξω ταχέως αὐτὸν ἐξ αὐτῆς, καὶ θὰ ἐγκαταστήσω εἰς αὐτήν, ἐκείνον ὁ ὁποῖος εἶναι ὁ ἐκλεκτός μου). Οἱ Ο' ἔχουν «*ταχὺ ἐκδιώξω αὐτούς*», ὑπὸ παρεμφερῆ ἔννοιαν. Ὁ Ἀκύλας, μεταφράζων «*τροχάσω αὐτόν*», ἀποδίδει παραπλησίως τὸ ἑβραϊκόν, ὡς ἐπίσης καὶ τοὺς Ο'.

Τρῦξ (Ἀκύλ.). (*Ἰερ.* 31 [48],11).

Γλεύκος, καθίζημα οἴνου, τρυγία. Τὸ ἑβραϊκὸν ἔχει *'el-šemaraw*, ἦτοι εἰς τὴν τρυγίαν (εἰς τὸ γλεύκος) του. (Εἰρηνικῶς ἔζησεν ὁ Μωάβ ἐκ νεότητός του καὶ ἀνεπαύετο εἰς τὴν τρυγίαν του). Οἱ Ο' ἔχουν «*ἐπὶ τῇ δόξῃ αὐτοῦ*». Ὁ Ἀκύλας, μεταφράζων «*ἐπὶ τῆς τρυγός αὐτοῦ*», ἀποδίδει ὀρθῶς τὸ ἑβραϊκόν, παρεμφερῶς δὲ καὶ τοὺς Ο'.

Τρυπανισμός (Ἀκύλ.). (*Ἡσ.* 54,12).

Διάνοιξις ὁπῆς διὰ τρυπάνου, διάτρησις. Τὸ ἑβραϊκὸν ἔχει *le'abne 'eqdah*, ἦτοι ἀπὸ λίθους ἐξ ἀνθρώπων. (Καὶ θὰ κάμω... τὰς πύλας σου ἀπὸ λίθους ἐξ ἀνθρώπων). Οἱ Ο' ἔχουν «*λίθους κρυστάλλου*». Ὁ Ἀκύλας, μεταφράζων «*λίθους τρυπανισμού*», δὲν ἀποδίδει ἐπακριβῶς τὸ ἑβραϊκόν, ἀπομακρύνεται δὲ καὶ ἀπὸ τοὺς Ο'.

Τρυφερία (Ἀκύλ.). (*Α' Βασ. [Σαμ.]* 15,32).

Τρυφερότης, ἀβρότης, ἀπαλότης, λεπτότης. Τὸ ἑβραϊκὸν ἔχει *ma'adannoth*, ἦτοι χαίρων (χαριέντως). (Ἦλθε δὲ ὁ Ἄγαγ χαίρων πρὸς αὐτόν). Οἱ Ο' ἔχουν «*τρέμων*», ἐτυμολογήσαντες, προφανῶς, τὴν ἑβραϊκὴν λέξιν ἐκ τοῦ ρήματος *ma'ad*, τὸ ὁποῖον ἔχει καὶ τὴν ἔννοιαν τοῦ τρόμου καὶ τῆς ἀγωνίας⁸⁰. Ὁ Ἀκύλας, μεταφράζων «*ἀπὸ*

80. Διὰ περισσότερα βλ. ἐν Π. Σιμωτᾶ, Ὁ θάνατος τοῦ Ἄγαγ, βασιλέως τῶν Ἀμαληκитῶν, σελ. 296.

τρυφερίας», ἀποδίδει σχεδὸν ἐπιτυχῶς τὸ ἐβραϊκόν, ἀποκλίνει δὲ ἀπὸ τοῦς Ο'. Ἡ λέξις χρησιμοποιεῖται ὑπ' αὐτοῦ καὶ ἐν Γέν. 18,12.

Τρυφερός (Θεοδοτ.). (Παρ. 15,1).

Μετὰ τρυφερότητος, μελιχιότητος, κατὰ τρόπον τρυφερόν. Τὸ ἐβραϊκόν ἔχει rakh, ἦτοι εὐγενῆς (γλυκύς, γλυκεῖα). (Μία εὐγενῆς ἀπάντησις καταπραῦνει τὸν θυμόν). Οἱ Ο' ἔχουν «*ὑποπίπτουσα*», ἦτοι ὑποχωρητικὴ (σεμνή, ταπεινή). Ὁ Θεοδοτίων, μεταφράζων «*τρυφερώς*», ἀποδίδει ἐπιτυχῶς τὸ ἐβραϊκόν, προσεγγίζει δὲ πολὺ καὶ τοῦς Ο'.

Τρυφητής (Ἀκύλ.). (Δευτ. 28,54).

Αὐτὸς ὁ ὁποῖος διαιτᾶται μαλθακῶς. Τὸ ἐβραϊκόν ἔχει wehe'apog, ἦτοι καὶ (πολὺ) τρυφερός. (Ὁ ἀνὴρ, ὁ ὁποῖος εἶναι ἀπαλὸς μεταξύ σας καὶ πολὺ τρυφερός). Οἱ Ο' ἔχουν, ἐπίσης, «*καὶ ὁ τρυφερός (σφόδρα)*». Ὁ Ἀκύλας, μεταφράζων «*καὶ ὁ τρυφητής*», ἀποδίδει ὀρθῶς τὸ ἐβραϊκόν, συμφωνεῖ δὲ καὶ πρὸς τοῦς Ο'. Ἡ λέξις χρησιμοποιεῖται καὶ ὑπὸ τοῦ Συμμάχου ἐν Ἀμῶς 6,7.

Τρώσις (Σύμμ.). (Ἰεζ. 30,11).

Τραυματισμός, πλήγωμα. Τὸ ἐβραϊκόν ἔχει halal, ἦτοι νεκροὺς ἀλλὰ καὶ τραυματίας. (Καὶ θὰ σύρουν τὰ ξίφη των ἐναντίον τῆς Αἰγύπτου, καὶ θὰ γεμίση ἡ χώρα ἀπὸ νεκροὺς καὶ τραυματίας). Οἱ Ο' ἔχουν «*τραυματιῶν*». Ὁ Σύμμαχος, μεταφράζων «*τρώσεων*», ἀποδίδει ἐπιτυχῶς τὸ ἐβραϊκόν, συμφωνεῖ δὲ καὶ πρὸς τοῦς Ο'. Ἡ λέξις χρησιμοποιεῖται ὑπ' αὐτοῦ καὶ ἐν Ψαλμ. 76 (77),11. Ἄσμ. 7,1.

Τύρσις (Σύμμ.). (Ἰεζ. 4,2).

Ὀχύρωμα, πύργος τείχους, φρουρίου. Τὸ ἐβραϊκόν ἔχει karim, ἦτοι πολεμικὰς μηχανὰς. (Καὶ νὰ τοποθετήσης κυκλικῶς πολεμικὰς μηχανὰς ἐναντίον αὐτῆς). Οἱ Ο' ἔχουν «*βελοστάσεις*», ἦτοι πολεμικὰς μηχανὰς ἐξακοντιζούσας βέλη κ.λπ. Ὁ Σύμμαχος, μεταφράζων «*τύρσις*», ἀποδίδει παραπλησίως τὸ ἐβραϊκόν, ὡς ἐπίσης καὶ τοῦς Ο'. Ἡ λέξις χρησιμοποιεῖται ὑπ' αὐτοῦ καὶ ἐν 21,27.

* * *

Ἵδραγωγίον (Ἀκύλ.). (Β' Βασ. [Σαμ.] 8,1).

Ἵδραγωγεῖον. Τὸ κείμενον εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ, ὡς ἄνω, 8ου κεφαλαίου εἶναι λίαν δυσχερές, πιθανώτατα δὲ παρεφθαρμένον καὶ κολοβωμένον. Ἡ ἐπίμαχος ἐν προκειμένῳ ἐβραϊκὴ φράσις εἶναι ἡ 'eth-metheg ha'amma, ἡ ὁποία δηλοῖ τὸν χαλινόν, τὸν ἔλεγχον τῆς μητρὸς - πόλεως, τῆς μητροπόλεως, τῆς πρωτεύουσας. (Μετὰ ταῦτα ὁ Δαυὶδ

προσέβαλε τοὺς Φιλισταίους καὶ τοὺς κατετρόπωσεν· καὶ ἔλαβεν ὁ Δαυὶδ τὸν ἔλεγχον τῆς πρωτευούσης ἐκ τῆς χειρὸς τῶν Φιλισταίων). Οἱ Ο' ἔχουν «(καὶ ἔλαβε) τὴν ἀφωρισμένην», ἦτοι (καὶ κατέλαβε) τὴν ἀποσπασθεῖσαν (τὴν διαχωρισθεῖσαν) δι' αὐτοὺς (ἐνν. τοὺς Φιλισταίους) καὶ κατεχομένην ὑπ' αὐτῶν περιοχὴν. Ὁ Ἀκύλας, μεταφράζων «τοῦ ὕδραγωγίου», καὶ κατ' ἄλλην γραφὴν «τοῦ ὕδραγωγού», δὲν ἀποδίδει ἐπιτυχῶς τὸ τεταραγμένον τοῦτο κείμενον (ἐβραϊκὸν καὶ Ο').

Ὑδρευμα (Θεοδοτ.). (Ἱερ. 46 [39],10).

Ὑδρεῖον, δεξαμενὴ ὕδατος, τόπος ἐκ τοῦ ὁποίου προμηθευόμεθα ὕδωρ. Τὸ ἐβραϊκὸν ἔχει wigebitm, ἦτοι καὶ ἀγρούς. (Καὶ ἔδωκεν εἰς αὐτούς, κατ' ἐκείνον τὸν καιρὸν, ἀμπελώνας καὶ ἀγρούς). Οἱ Ο' δὲν ἔχουν τοὺς στίχ. 4–14. Ὁ δὲ Θεοδοτίων ἔχει ἐν τῷ οἰκείῳ τόπῳ «ὕδρεύματα», ἀπομακρυνόμενος οὕτως ἀπὸ τὸ ἐβραϊκόν.

Ὑλομανῶ (Σύμμ.). (Ψαλμ. 10,1).

Ἐχω τάσιν πρὸς ταχεῖαν καὶ ὑπερβολικὴν ἀνάπτυξιν, φύω πολλοὺς βλαστοὺς καὶ φύλλα. Τὸ ἐβραϊκὸν ἔχει boqeq, ἦτοι πλουσία εἰς φύλλωμα (βλαστάνουσα). (Ὁ Ἰσραὴλ ἦτο πλουσία εἰς φύλλωμα ἄμπελος, ἡ ὁποία ἐκαρποφόρησεν ἀφθόνως). Οἱ Ο' ἔχουν «εὐκληματοῦσα», ἦτοι πλουσία εἰς βλάστησιν. Ὁ Σύμμαχος, μεταφράζων «ὕλομανοῦσα», ἀποδίδει ὀρθῶς τὸ ἐβραϊκόν, συμφωνεῖ δὲ καὶ πρὸς τοὺς Ο'.

Ὑμνολογία (Σύμμ.). (Ψαλμ. 149,6).

Ἐγκωμιαστικὸς, ἐπαινετικὸς ὕμνος. Τὸ ἐβραϊκὸν ἔχει romemoth, ἦτοι ἐξυμνήσεις, ἐπαινοί. (Ἐξυμνήσεις τοῦ Θεοῦ θὰ εἶναι εἰς τὰ στόματα αὐτῶν καὶ δίστομος ρομφαία εἰς τὰς χεῖράς των). Οἱ Ο' ἔχουν «αἱ ὑψώσεις», ὑπὸ τὴν αὐτὴν ἔννοιαν. Ὁ Σύμμαχος, μεταφράζων «καὶ ὑμνολογίαι», ἀποδίδει ἐπιτυχῶς τὸ ἐβραϊκόν, συμφωνεῖ δὲ καὶ πρὸς τοὺς Ο'. Ἡ λέξις χρησιμοποιεῖται ὑπ' αὐτοῦ καὶ ἐν Ἰωβ 33,26.

Ὑμνολογῶ (Σύμμ.). (Ψαλμ. 55 [56],11).

Ψάλλω ὕμνους, ὕμνῶ, ἐξυμνῶ, ἐγκωμάζω. Τὸ ἐβραϊκὸν ἔχει 'ahallel, ἦτοι θὰ ὑμνήσω. (Εἰς τὸν Θεὸν θὰ αἰνέσω τὸν λόγον, εἰς τὸν Κύριον θὰ ὑμνήσω τὸν λόγον). Οἱ Ο' ἔχουν «αἰνέσω», ὑπὸ τὴν αὐτὴν σημασίαν. Ὁ Σύμμαχος, μεταφράζων «ὕμνολογήσω», ἀποδίδει ἐπιτυχῶς τὸ κείμενον (ἐβραϊκὸν καὶ Ο'). Ἡ λέξις χρησιμοποιεῖται ὑπ' αὐτοῦ καὶ ἐν 64 (65),9. Βλ. καὶ ὕμνοποιούμαι.

Ύμνοποιούμαι (Σύμμ.). (Ψαλμ. 55 [56],11).

Ποιῶ καὶ ψάλλω ὕμνους, ἐγκωμιάζω μὲ ὕμνους. Τὸ ἐβραϊκὸν ἔχει 'ahallel, ἥτοι θὰ ὑμνήσω. (Εἰς τὸν Θεὸν θὰ αἰνέσω τὸν λόγον, εἰς τὸν Κύριον θὰ ὑμνήσω τὸν λόγον). Οἱ Ο' ἔχουν «αἰνέσω», ὑπὸ τὴν ἰδίαν ἔννοιαν. Ὁ Σύμμαχος, μεταφράζων «ὕμνοποιήσομαι», ἀποδίδει ἐπιτυχῶς τὸ ἐβραϊκόν, συμφωνεῖ δὲ καὶ πρὸς τοὺς Ο'. Βλ. καὶ ὕμνολογῶ.

Ύνις (Σύμμ.). (Α' Βασ. [Σαμ.] 13,20).

Τὸ ἄκρον τοῦ ἀρότρου, τὸ ὑν(ν)ίον. Τὸ ἐβραϊκὸν ἔχει 'eth - maharasto, ἥτοι τὸ ὑν(ν)ίον αὐτοῦ. (Καὶ κατήρχοντο ὅλοι οἱ Ἰσραηλίται εἰς τοὺς Φιλισταίους, διὰ νὰ τροχίξῃ ἕκαστος τὸ ὑν[ν]ίον αὐτοῦ). Οἱ Ο' ἔχουν «τὸ θέριστρον αὐτοῦ», ἥτοι τὸ δρέπανον αὐτοῦ. Ὁ Σύμμαχος, μεταφράζων «τὴν ὕνιν αὐτοῦ», ἀποδίδει ὀρθῶς τὸ ἐβραϊκόν, ἀπομακρύνεται ὁμως ἀπὸ τοὺς Ο'.

Ύπαγκώνιον (Σύμμ.). (Ἰεζ. 13,18).

Προσκέφαλον, μαξιλάρι, ἐπὶ τοῦ ὁποίου στηρίζεται ὁ ἀγκών. Τὸ ἐβραϊκὸν ἔχει kesathoth, ἥτοι προσκέφαλα. (Ἄλλοίμονον εἰς τὰς γυναῖκας ἐκεῖνας, αἱ ὁποῖαι συρράπτουν προσκέφαλα διὰ κάθε ἀγκώνα χειρός). Οἱ Ο' ἔχουν «προσκεφάλαια». Ὁ Σύμμαχος, μεταφράζων «ὕπαγκώνια», ἀποδίδει ἐπιτυχῶς τὸ ἐβραϊκόν, συμφωνεῖ δὲ καὶ πρὸς τοὺς Ο'.

Ύπαναχωρῶ (Ἀκύλ.). (Γέν. 16,6).

Ἀποχωρῶ, ἀποσύρομαι ἡπίως, ἐπιτηδείως. Τὸ ἐβραϊκὸν ἔχει wat-tibrah, ἥτοι καὶ ἀπῆλθεν, καὶ ἔφυγεν. (Τότε ἡ Σάρα ἐκακοποίησεν αὐτήν, καὶ ἡ Ἄγαρ ἔφυγεν ἀπὸ αὐτήν). Οἱ Ο' ἔχουν «καὶ ἀπέδρα», ἥτοι καὶ ἀπέδρασεν. Ὁ Ἀκύλας, μεταφράζων «ὕπανεχώρησεν», ἀποδίδει ὀρθῶς τὸ ἐβραϊκόν, συμφωνεῖ δὲ σχεδὸν καὶ πρὸς τοὺς Ο'.

Ύπαυχένιον (Σύμμ.). (Ἰεζ. 13,18).

Προσκέφαλον, τὸ ὁποῖον τίθεται κάτωθεν τοῦ αὐχένος. Τὸ ἐβραϊκὸν ἔχει hammisrahoth, ἥτοι καλύπτρας. (Ἄλλοίμονον εἰς τὰς γυναῖκας ἐκεῖνας, αἱ ὁποῖαι ... κατασκευάζουν καλύπτρας δι' ὅλα τὰ ἀναστήματα). Οἱ Ο' ἔχουν «ἐπιβόλαια», ἥτοι καλύμματα (ἐπανωφόρια). Ὁ Σύμμαχος, μεταφράζων «ὕπαυχένια», δὲν ἀποδίδει ἐπακριβῶς τὸ ἐβραϊκόν, ἀπομακρύνεται δὲ καὶ ἀπὸ τοὺς Ο'. Βλ. ὁμως καὶ ἐπαυχένιον.

Ύπενδίδωμι (Σύμμ.). (Ἰεζ. 3,9).

Ἐνδίδω, ὑποχωρῶ ὀλίγον τι. Τὸ ἐβραϊκὸν ἔχει welo' thahath,

ἦτοι οὔτε νὰ τρομάξῃς. (Μὴ φοβηθῆς αὐτούς, οὔτε νὰ τρομάξῃς ἀπέναντί των, διότι εἶναι οἶκος ἀποστάτης). Οἱ Ο' ἔχουν «μηδὲ πτοηθῆς». Ὁ Σύμμαχος, μεταφράζων «μηδὲ ὑπενδῶς», προσεγγίζει ἐλαφρῶς τὸ ἑβραϊκόν, ὡς ἐπίσης καὶ τοὺς Ο'.

ὑπέρβασις (Ἀκύλ.). (Ἐξ. 12,11).

Διάβασις ὑπεράνω τινός. Τὸ ἑβραϊκόν ἔχει pesah, ἦτοι διαπεραίωσις, διέλευσις, διάβασις, πάσχα. (Τοῦτο εἶναι πάσχα [διάβασις] Κυρίου). Οἱ Ο' ἔχουν «πάσχα ἐστίν», ὑπὸ τὴν ἰδίαν, ὡς ἄνω, ἔννοιαν. Ὁ Ἀκύλας, μεταφράζων «ὑπέρβασις ἐστίν», ἀποδίδει ὀρθῶς τὸ ἑβραϊκόν.

ὑπερδικῶ (Σύμμ.). (Ψαλμ. 42 [43],1).

Συνηγορῶ, ὀμιλῶ ὑπὲρ τινος εἰς δικαστήριον. Τὸ ἑβραϊκόν ἔχει weriba, ἦτοι καὶ ὑπερασπίσου. (Κρίνον με, Θεέ, καὶ ὑπερασπίσου τὴν ὑπόθεσίν μου). Οἱ Ο' ἔχουν «καὶ δίκασον», ὑπὸ παρομοίαν σημασίαν. Ὁ Σύμμαχος, μεταφράζων «καὶ ὑπερδίκησον», ἀποδίδει ὀρθῶς τὸ ἑβραϊκόν, προσεγγίζει δὲ πολὺ καὶ τοὺς Ο'. Ἡ λέξις χρησιμοποιεῖται ὑπ' αὐτοῦ καὶ ἐν 67 (68),6. 118 (119),154. Βλ. καὶ **ὑπερδικῶ**.

ὑπέρεισμα (Σύμμ.). (Ψαλμ. 53 [54],6).

Ἐρεισμα, ὑποστηρίγμα. Τὸ ἑβραϊκόν ἔχει besomekhe, ἦτοι μετὰ τῶν ὑποστηριζόντων. (Ἴδού, ὁ Θεὸς εἶναι βοηθός μου, ὁ Κύριος εἶναι μετ' ἐκείνων, οἱ ὅποιοι ὑποστηρίζουν τὴν ψυχὴν μου). Οἱ Ο' ἔχουν «ἀντιλήπτωρ», ἦτοι ὑπερασπιστής. Ὁ Σύμμαχος, μεταφράζων «ὑπέρεισμα», ἀποδίδει παραπλησίως τὸ ἑβραϊκόν, παρομοίως δὲ καὶ τοὺς Ο'.

ὑπερεπαίρω (Ἀκύλ.). (Ψαλμ. 106 [107],41).

Ἐπαίρω, ὑψώνω ὑπερμέτρως, ὑπερεκθειάζω. Τὸ ἑβραϊκόν ἔχει wajesageb, ἦτοι καὶ ἀνύψωσεν. (Καὶ ἀνύψωσε τοὺς πένητας ἀπὸ τὴν πτωχείαν). Οἱ Ο' ἔχουν «καὶ ἐβοήθησεν». Ὁ Ἀκύλας, μεταφράζων «καὶ ὑπερεπαρεῖ», ἀποδίδει ὀρθῶς τὸ ἑβραϊκόν, προσεγγίζει δὲ ἐλαφρῶς καὶ τοὺς Ο'. Ἡ λέξις χρησιμοποιεῖται ὑπ' αὐτοῦ καὶ ἐν 138 (139),6.

ὑπερέπαρσις (Ἀκύλ.). (Ψαλμ. 47 [48],4).

ὑπερμετρος ἔπαρσις, ὑπερηφάνεια, ὑπερύψωσις. Τὸ ἑβραϊκόν ἔχει lemigab, ἦτοι ὡς προπύργιον. (Ὁ Θεὸς εἰς τὰ ἀνάκτορα αὐτῆς γίνεται γνωστός ὡς προπύργιον). Οἱ Ο' ἔχουν τὸ δυσνόητον

«ὅταν ἀντιλαμβάνηται αὐτῆς», τὸ ὁποῖον ἔχει, πάντως, σχέσιν τινὰ πρὸς τὴν θεϊαν βοήθειαν. Ὁ Ἀκύλας, μεταφράζων «εἰς ὑπερέπαρσιν», ἀποδίδει μᾶλλον καλῶς τὸ ἑβραϊκόν, ἀπομακρύνεται δὲ ἀπὸ τοὺς Ο.

Ὑπερεπιθυμῶ (Σύμμ.). (Ψαλμ. 118 [119],174).

Ἐπιθυμῶ ὑπερμέτρως. Τὸ ἑβραϊκόν ἔχει ta'abti, ἤτοι ἐπεθύμησα (ἐπόθησα). (Κύριε, ἐπεθύμησα τὸ σωτήριόν σου). Οἱ Ο' ἔχουν «ἐπεπόθησα», ἤτοι ἐπόθησα σφοδρῶς (ἐπεζήτησα μετὰ πόθου). Ὁ Σύμμαχος, μεταφράζων «ὑπερεπεθύμησα», ἀποδίδει ἐπιτυχῶς τὸ ἑβραϊκόν, συμφωνεῖ δὲ καὶ πρὸς τοὺς Ο'.

Ὑπερζέω (Σύμμ.). (Γέν. 49,4).

Ζέω ὑπερμέτρως, θερμαίνομαι ὑπερβαλλόντως. Τὸ ἑβραϊκόν ἔχει rahaz, ἤτοι ὑπερέβρασες (ἐξέβρασες). (Ὑπερέβρασες ὡς ὕδωρ, ἀλλὰ δὲν θὰ ἔχῃς τὴν ὑπεροχήν). Οἱ Ο' ἔχουν «ἐξύβρισας», τὸ ὁποῖον ἔχει σχέσιν πρὸς τὴν ἀλαζονεϊαν κυρίως. Ὁ Σύμμαχος, μεταφράζων «ὑπερέξεσας», ἀποδίδει μᾶλλον καλῶς τὸ ἑβραϊκόν, ἀπομακρύνεται δὲ ἀπὸ τοὺς Ο'.

Ὑπερμάχησις (Σύμμ.). (Ἐξ. 12,11).

Ὑπεράσπισις, ἄμυνα. Τὸ ἑβραϊκόν ἔχει pesah, ἤτοι διαπεραίωσις, διέλευσις, διάβασις, πάσχα. (Τοῦτο εἶναι πάσχα [διάβασις] Κυρίου). Οἱ Ο' ἔχουν «πάσχα ἐστίν», ὑπὸ τὴν ἰδίαν, ὡς ἄνω, ἔννοιαν. Ὁ Σύμμαχος, μεταφράζων ὑπερμάχησις ἐστίν», ἀποδίδει παραπλησίως τὸ ἑβραϊκόν.

Ὑπερμάχομαι (Σύμμ.). (Γέν. 15,1).

Ὑπερμαχῶ, μάχομαι, ἀγωνίζομαι ὑπὲρ τινος. Τὸ ἑβραϊκόν ἔχει Magen lakh, ἤτοι (εἶμαι) ὁ ὑπερασπιστής σου (ἢ ἀσπίς σου). (Μὴ φοβῆσαι, Ἀβραάμ, ἐγὼ [εἶμαι] ὁ ὑπερασπιστής σου). Οἱ Ο' ἔχουν «ἐγὼ ὑπερασπίζω σου». Ὁ Σύμμαχος, μεταφράζων «ὑπερμάχομαι», ἀποδίδει παρεμφερῶς τὸ ἑβραϊκόν, συμφωνεῖ δὲ περισσότερον πρὸς τοὺς Ο'.

Ὑπερνικῶ (Σύμμ.). (Ψαλμ. 42 [43],1).

Συνηγορῶ, ὁμιλῶ ὑπὲρ τινος εἰς δικαστήριον. Τὸ ἑβραϊκόν ἔχει wegiba, ἤτοι καὶ ὑπερασπίσου. (Κρίνον με, Θεέ, καὶ ὑπερασπίσου τὴν ὑπόθεσίν μου). Οἱ Ο' ἔχουν «καὶ δίκασον», ὑπὸ παρεμφερῆ ἔννοιαν. Ὁ Σύμμαχος, μεταφράζων «καὶ ὑπερνίκησον», ἀποδίδει ἐπιτυχῶς τὸ ἑβραϊκόν, προσεγγίζει δὲ πολὺ καὶ τοὺς Ο'. Ἡ λέξις χρησιμοποιεῖται καὶ ὑπὸ τοῦ Θεοδοτίωνος ἐν Δαν. 6,3. Βλ. καὶ ὑπερδικῶ.

Ὑπερόγκως (Θεοδοτ.). (Ἱσ. 28,7).

Πομπωδῶς, κομπαστικῶς, ὑψηλοφρόνως, ὑπερηφάνως. Τὸ κείμενον, τόσον τὸ ἑβραϊκόν, ὅσον καὶ τῶν Ο', εἶναι ἰδιαιτέρως δυσχερὲς καὶ ἀσαφές, ὥστε δὲν καθίσταται ἐφικτὴ ἡ διακριβωσις τῆς ἑβραϊκῆς λέξεως, ἐκ τῆς ὁποίας προήλθε τὸ ὡς ἄνω «*ὑπερόγκως*». Γίνεται, πάντως, λόγος αὐτόθι περὶ ἀποχαυνώσεως τῶν ἀρχόντων τῆς Ἱερουσαλήμ, ἐξ αἰτίας τῆς μέθης των. Οὕτω δὲ καὶ ἡ φράσις τοῦ Θεοδοτίωνος «*ἠσωτεύθησαν ὑπερόγκως*», ἀναφέρεται εἰς μίαν ὑπερβολικὴν ἀσωτίαν τῶν ἀρχόντων, ἀλλ' ἀγνοεῖται ἐκ ποίας ἑβραϊκῆς προήλθεν. Ἡ δυσχέρεια αὕτη ἐπεκτείνεται ἀκόμη περισσότερον καὶ εἰς τὸ κείμενον τῶν Ο', τὸ ὁποῖον εἶναι ἀσαφέστερον. Ἡ τελευταία αὕτη διαπίστωσις δικαιολογεῖ ἢ ἔστω αἰτιολογεῖ τὴν ἀνεπιτυχὴ ἀπόδοσιν τοῦ ἑβραϊκοῦ ἐκ μέρους καὶ τοῦ Θεοδοτίωνος.

Ὑπερφέρεια (Ἀκύλ.). (Ἰεζ. 7,24).

Ὑψηλοφροσύνη, ὑπεροψία, ὑπερηφάνεια. Τὸ ἑβραϊκόν ἔχει *ge' - on*, ἥτοι τὴν ἀλαζονείαν. (Καὶ θὰ παύσω τὴν ἀλαζονείαν τῶν ἰσχυρῶν, καὶ θὰ βεβηλωθοῦν τὰ ἅγια αὐτῶν). Οἱ Ο' ἔχουν «*τὸ φρύγμα*», ἥτοι τὴν αὐθάδειαν (τὴν ἀλαζονικὴν συμπεριφορὰν). Ὁ Ἀκύλας, μεταφράζων «*ὑπερφέρειαν*», ἀποδίδει ὀρθῶς τὸ ἑβραϊκόν, συμφωνεῖ δὲ καὶ πρὸς τοὺς Ο'. Ἡ λέξις χρησιμοποιεῖται ὑπ' αὐτοῦ καὶ ἐν Ἰὼβ 37,4. 40,5 (10). Παρ. 16,18.

Ὑπερχώρησις (Σύμμ.). (Ἰεζ. 40,18).

Ὑπέρβασις, διέλευσις ἄνωθεν. Τὸ κείμενον εἶναι λίαν δυσχερὲς, μὴ ἐπιτρέπον τὴν διακριβωσιν τοῦ ἀντιστοίχου ἑβραϊκοῦ τῆς λέξεως ταύτης. Πάντως, ὁμιλεῖ διὰ χώρους τοῦ Ἰουδαϊκοῦ ναοῦ τῆς Ἱερουσαλήμ. Πλὴν τοῦ ἀντιστοίχου ἑβραϊκοῦ ἀγνοεῖται ἐπίσης καὶ τὸ παρ' Ο' ἀντίστοιχον τῆς δυσχεροῦς ταύτης λέξεως.

Ὑποδείκτης (Σύμμ.). (Ψαλμ. 83 [84],7).

Αὐτὸς ὁ ὁποῖος πληροφορεῖ, ὑποδεικνύει κάτι, καθοδηγεῖ, διδάσκει ἐμμέσως. Τὸ ἑβραϊκόν ἔχει *more*, τὸ ὁποῖον ἔχει τὴν ἔννοιαν τοῦ διδασκάλου, ἀλλὰ καὶ τῆς βροχῆς καὶ δὴ τῆς πρωΐμου, τῆς φθινοπωρινῆς. Ἐπ' αὐτοῦ στηρίζονται δὲ καὶ τὰ δύο κείμενα, ἥτοι τὸ ἑβραϊκόν («*ἡ πρωΐμος [φθινοπωρινῆ] βροχὴ καλύπτει αὐτὴν [τὴν κοιλάδα τοῦ κλαυθμῶνος] με εὐλογίας*») καὶ οἱ Ο' («*ὁ διδάσκαλος [᾽ὸ νομοθετῶν Κύριος] θὰ δώσῃ τὴν εὐλογίαν του*»). Οὕτω καθίσταται καταφανὴς ἡ δυσχέρεια τοῦ κειμένου. Ὁ Σύμμαχος, μεταφράζων «*ὁ ὑποδείκτης*», προσεγγίζει ἀμφοτέρω τὰ κείμενα, χωρὶς ὅμως καὶ νὰ ἐπιτυγχάνῃ τὴν ἀκριβῆ ἀπόδοσιν αὐτῶν.

Υποδίπλωσις (Σύμμ.). (Ίώβ 41,5).

Δίπλωσις, πτύξις, τὸ πτύσσειν. Τὸ ἐβραϊκὸν ἔχει *bekherhel*, ἦτοι εἰς τὴν δίπλωσιν, εἰς τὸ ἀναδίπλωμα. (Ποῖος δύναται νὰ εισέλθῃ εἰς τὰς ἀναδιπλωμένας σιαγόνας αὐτοῦ;). Οἱ Ο' ἔχουν «εἰς δὲ πτύξιν», ὑπὸ τὴν αὐτὴν ἔννοιαν. Ὁ Σύμμαχος, μεταφράζων «εἰς ὑποδίπλωσιν», ἀποδίδει ἐπιτυχῶς τὸ ἐβραϊκόν, συμφωνεῖ δὲ καὶ πρὸς τοὺς Ο'.

Υπορθῶ (Σύμμ.). (Ψαλμ. 43 [44],19).

Ὅρθῶ, ἐγείρω, ἀνορθῶνω κάτι ἐκ τῶν κάτω. Τὸ ἐβραϊκὸν ἔχει *'asurenpu*, ἦτοι τὰ βήματα ἡμῶν. (Ἡ καρδία ἡμῶν δὲν ἐστράφη εἰς τὰ ὀπίσω, οὔτε ἐξέκλιναν τὰ βήματα ἡμῶν ἀπὸ τὴν ὁδόν σου). Οἱ Ο' ἔχουν «τὰς τρίβους ἡμῶν», ἦτοι τὰ βήματα ἡμῶν. Ὁ Σύμμαχος, μεταφράζων «τὰ ὑπορθοῦντα ἡμᾶς», δὲν ἀποδίδει ἐπιτυχῶς τὸ ἐβραϊκόν, οὔτε συμφωνεῖ πρὸς τοὺς Ο', καίτοι οὔτοι ἔχουν ἀπομακρυνθῆ ἀπὸ τὸ ἐβραϊκόν. Ἡ λέξις χρησιμοποιεῖται ὑπ' αὐτοῦ καὶ ἐν 72 (73),2.

Υπορύσσω (Σύμμ.). (Ψαλμ. 34 [35],7).

Ὑποσκάπτω, ὑπονομεύω. Τὸ ἐβραϊκὸν ἔχει *harheru*, ἦτοι ὑπέσκαψαν (λάκκον). (Χωρὶς λόγον ὑπέσκαψαν [λάκκον] διὰ τὴν ζωὴν μου). Οἱ Ο' ἔχουν «ἀνείδισαν», ἦτοι ἐχλεύασαν (ὑβρίσαν, ἐκακολόγησαν, ἐμέμφθησαν). Ὁ Σύμμαχος, μεταφράζων «ὑπώρυξαν», ἀποδίδει ἐπιτυχῶς τὸ ἐβραϊκόν, συμφωνεῖ δέ, ἀλλὰ μᾶλλον μεταφορικῶς, καὶ πρὸς τοὺς Ο'. Ἡ λέξις χρησιμοποιεῖται ὑπ' αὐτοῦ καὶ ἐν 118 (119),85).

Υποσπασμὸς (Ἀκύλ.). (Δευτ. 15,1).

Τὸ ἀποσπᾶν κρυφίως, λάθρα. Τὸ ἐβραϊκὸν ἔχει *semitta*, ἦτοι ἄφρῃσιν. (Κατὰ τὸ τέλος ἐκάστου ἐβδόμου ἔτους νὰ κάμνης ἄφρῃσιν [χρεῶν]). Οἱ Ο' ἔχουν, ὁμοίως, «ἄφρῃσιν». Ὁ Ἀκύλας, μεταφράζων «ὑποσπασμὸν», δὲν ἀποδίδει μὲν ἐπακριβῶς τὸ ἐβραϊκόν, οὔτε συμφωνεῖ πρὸς τοὺς Ο', ὅπωςδὴποτε ὁμως προσεγγίζει τὰ δύο ταῦτα κείμενα.

Υποσπῶμαι (Ἀκύλ.). (Ψαλμ. 140 [141],6).

Σύρω πρὸς ἐμαυτὸν, ἀποσύρω κρυφίως. Τὸ βιβλικὸν κείμενον, καὶ δὴ τόσον τὸ ἐβραϊκόν, ὅσον καὶ τῶν Ο', εἶναι δυσνόητον ἐνταῦθα, λόγῳ σοβαρᾶς παραφθορᾶς του. Τὸ ἐβραϊκόν πάντως ἔχει *nismetu*, ἦτοι ἐξετινάχθησαν (ἠφανίσθησαν). (Οἱ ἀρχηγοὶ αὐτῶν ἐξετινάχθησαν εἰς τόπους πετρῶδεις). Οἱ Ο' ἔχουν «κατεπόθησαν», ἦτοι ἐχάθησαν, ἐξηφανίσθησαν ἐντὸς χάσματος. Ὁ Ἀκύλας,

μεταφράζων «*ὑπεσπᾶσθησαν*», δὲν ἀποδίδει ἐπιτυχῶς τὸ ἑβραϊκόν, οὔτε συμφωνεῖ πρὸς τοὺς Ο'. Ἀπλῶς προσεγγίζει, ἐλαφρῶς μόνον, τὰ δύο ταῦτα κείμενα.

Ἵπόστρωμα (Θεοδοτ.). (*Ἦσ.* 28,20).

Πάν ὅ,τι στρώνεται ὑποκάτω ἄλλου. Τὸ ἑβραϊκόν ἔχει *hammasa'*, ἦτοι ἡ κλίνη. (Εἶναι μικρὰ ἡ κλίνη διὰ τὴν δύνηθι τις τὴν ἐξάπλωσιν ἐπ' αὐτῆς). Τὸ κείμενον τῶν Ο' εἶναι ἀσαφές ἐνταῦθα καὶ δὲν ἔχει ἀντιστοιχίαν πρὸς τὸ ἑβραϊκόν. Ὁ Θεοδοσίων, μεταφράζων «τὸ *ὑπόστρωμα*», προσεγγίζει τὸ ἑβραϊκόν. Ἡ λέξις χρησιμοποιεῖται καὶ ὑπὸ τοῦ Συμμάχου ἐν Β' Βασ. (Σαμ.) 17,28. Ἰεζ. 13,18.

Ἵποσχίζω (Σύμμ.). (*Ἦσ.* 28,24).

Σχίζω ὑποκάτω ἢ ὀλίγον τι. Τὸ ἑβραϊκόν ἔχει *jephattah*, ἦτοι σχίζει (ἀνοίγει, διανοίγει, κόπτει, χαράσσει) τὴν γῆν. (Μήπως ὁ ἀροτριῶν ἀροτριᾷ καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν, σχίζων καὶ βωλοκοπῶν τὸν ἀγρόν του συνεχῶς;). Οἱ Ο' καίτοι δὲν εἶναι ἀσαφεῖς ἐνταῦθα, ἐν τούτοις δὲν ἔχουν ὁμαλὴν ἀντιστοιχίαν πρὸς τὸ ἑβραϊκόν. («*Μὴ ὅλην τὴν ἡμέραν μέλλει ὁ ἀροτριῶν ἀροτριᾶν; ἢ σπόρον προετοιμάσει πρὶν ἐργάσασθαι τὴν γῆν;*»). Ὁ Σύμμαχος, μεταφράζων «*ὑποσχίσει*», προσεγγίζει λίαν ἐπιτυχῶς τὸ ἑβραϊκόν.

Ἵποτύφω (Ἀκύλ.). (*Παρ.* 6,27).

Ἵποκαίω, σιγοκαίω. Τὸ ἑβραϊκόν ἔχει *hajahte*, ἦτοι θέτει, εἶναι δυνατὸν νὰ θέσῃ; (Εἶναι δυνατὸν νὰ θέσῃ τις πῦρ εἰς τὸν κόλπον αὐτοῦ καὶ νὰ μὴ καοῦν τὰ ἐνδύματά του;). Οἱ Ο' ἔχουν «*ἀποδήσει*», ἦτοι εἶναι δυνατὸν νὰ δέσῃ; Ὁ Ἀκύλας, μεταφράζων «*μὴ ὑποθύψει*», προσεγγίζει τὸ ἑβραϊκόν, ὀλιγότερον δὲ πως καὶ τοὺς Ο'. Ἡ λέξις χρησιμοποιεῖται ἐν τῷ ὡς ἄνω χωρίῳ καὶ ὑπὸ τοῦ Θεοδοσίωνος, ὡς ἐπίσης καὶ ὑπὸ τοῦ Συμμάχου.

Ἵπουργῶ (Ἀκύλ.). (*Β' Βασ.* [Σαμ.] 9,10).

Βοηθῶ, ὑπηρετῶ, προσφέρω ὑπηρεσίαν. Τὸ ἑβραϊκόν ἔχει *wa'abadta*, ἦτοι καὶ θὰ ἐργάζεσαι. (Καὶ θὰ ἐργάζεσαι τὴν γῆν, σὺ καὶ οἱ υἱοὶ σου καὶ οἱ δοῦλοί σου). Οἱ Ο' ἔχουν, παρομοίως, «*καὶ ἐργᾶ*». Ὁ Ἀκύλας, μεταφράζων «*καὶ ὑπουργήσεις*», προσεγγίζει πολὺ τὸ ἑβραϊκόν, ὡς ἐπίσης καὶ τοὺς Ο'.

Ἵπόχυμα (Ἀκύλ.). (*Λευιτ.* 21,20).

Ἵγρὸν ἐν τῷ ὀφθαλμῷ, ἐμποδίζον τὴν ὄρασιν, ὀφθαλμικὴ πάθησις. Τὸ ἑβραϊκόν ἔχει *teballul*, διὰ τοῦ ὁποίου δηλοῦται πάθησις τις τῶν ὀφθαλμῶν, ἴσως καταρράκτης ἢ λεύκωμα κλπ. ([Πᾶς ἄνθρωπος,

ό οποίος] ... έχει πάθῃσιν εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς του ... [δὲν θὰ πλησιάσῃ διὰ τὴν προσφέρεθαι θυσίαν πρὸς τὸν Θεόν]). Οἱ Ο' ἔχουν «πιλλος», ὑπὸ τὴν αὐτὴν σημασίαν. Ὁ Ἀκύλας, μεταφράζων «ὑπόχυμα», ἀποδίδει τὴν ἔννοιαν τοῦ ἑβραϊκοῦ, συμφωνεῖ δὲ καὶ πρὸς τοὺς Ο'.

Υποχώρημα (Σύμμ.). (Ἰεζ. 40,21).

Τὸ ὑποχωρούμενον, τὸ περιίτωμα. Τὸ ἑβραϊκὸν ἔχει *we'elampaw*, τὸ ὁποῖον ἔχει σχέσιν πρὸς τὴν ἀρχιτεκτονικὴν τοῦ ναοῦ τῆς Ἱερουσαλήμ. (Καὶ τὰ μέτωπα αὐτῆς καὶ τὰ τόξα αὐτῆς εἶχον τὸ αὐτὸ μέγεθος πρὸς τὴν πρώτην πύλην). Οἱ Ο' ἔχουν ἀφήσει τὴν λέξιν ἀμετάφραστον. Ὁ Σύμμαχος, μεταφράζων «ὑποχωρήματα», καὶ κατ' ἄλλην γραφὴν «ὑποχωρήσεις», ἔχει, προφανῶς, παρανοήσει τὸ κείμενον ἢ ἔχει συσχετίσει τὴν λέξιν πρὸς τόπον, εἰς τὸν ὁποῖον ἀποσύρεται τις.

Υποχώρησις (Σύμμ.). (Ἰεζ. 40,21).

Ὅπισθοχώρησις, καταφύγιον. Βλ. καὶ ὑποχώρημα.

Υστερήσις (Ἀκύλ.). (Ἰωβ 30,3).

Υστερήμα, ἔλλειψις. Τὸ ἑβραϊκὸν ἔχει *beheser*, ἥτοι ἐκ τῆς στερησεως. (Κατεξηράνθησαν ἐκ τῆς στερησεως καὶ ἐκ τῆς πείνης). Οἱ Ο' ἔχουν «ἐν ἐνδεία», ὑπὸ τὴν αὐτὴν περιήπου ἔννοιαν. Ὁ Ἀκύλας, μεταφράζων «ἐν ὑστερήσει», ἀποδίδει ἐπιτυχῶς τὸ ἑβραϊκόν, συμφωνεῖ δὲ καὶ πρὸς τοὺς Ο'.

Υφή (Ἀκύλ.). (Α' Βασ. [Σαμ.] 6,8).

Υφανσις, ὕφασμα. Τὸ ἑβραϊκὸν ἔχει *ba'argaz*, ἥτοι εἰς κιβώτιον. (Καὶ τὰ χρυσὰ σκευή, τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ προσφέρετε εἰς αὐτόν, νὰ θέσετε εἰς κιβώτιον, εἰς τὰ πλάγια αὐτῆς). Οἱ Ο' ἔχουν «ἐν θέματι», ἥτοι εἰς σάκκον (εἰς κιβώτιον, εἰς θήκην)⁸¹. Ὁ Ἀκύλας, μεταφράζων «ἐν ὑφῇ», προσεγγίζει ἀπλῶς τὸ ἑβραϊκὸν καὶ τοὺς Ο', ἀλλὰ δὲν ἀποδίδει ἐπακριβῶς τὰ κείμενα ταῦτα.

Υφος. Βλ. ὑφή.

* * *

Φαγέδαινα (Ἀκύλ.). (Ἰερ. 7,4 [7]).

Λοιμικὴ νόσος, καρκινωτικὸν ἔλκος. Τὸ ἑβραϊκὸν ἔχει *mehumma*, ἥτοι καταστροφὴ (φθορὰ, σύγχυσις, ταραχὴ). (Ὁ καιρὸς ἦλθεν, ἡ

81. Διὰ περισσότερα βλ. ἐν Π. Σιμωνά, *Αἱ ἀμετάφραστοι λέξεις ἐν τῷ κειμένῳ τῶν Ο'*, σελ. 30-31 (ἐν λ. ἀργόζ).

ἡμέρα τῆς καταστροφῆς εἶναι πλησίον). Οἱ Ο' ἔχουν «οὐ μετὰ θορύβων», ἦτοι ἄνευ προειδοποιήσεως καὶ θορύβων. Ὁ Ἀκύλας, μεταφράζων «φαγεδαίνης», προσεγγίζει ἐλαφρῶς τὸ ἑβραϊκόν, ὄχι ὁμως καὶ τοὺς Ο'. Ἡ λέξις χρησιμοποιεῖται ὑπ' αὐτοῦ καὶ ἐν Δευτ. 7,23. 28,20. Α' Βασ. (Σαμ.) 5,11·12. 14,20.

Φαγεδαινίζω (Ἀκύλ.). (Α' Βασ. [Σαμ.] 5,6).

Πάσχω ἀπὸ φαγεδαιναν (βλ. λ.). Τὸ ἑβραϊκόν ἔχει wajšimen, ἦτοι καὶ ἐξωλόθρευσεν αὐτούς. (Καὶ ἔπεσεν ἡ χεὶρ τοῦ Κυρίου βαρεῖα ἐναντίον τῶν κατοίκων τῆς Ἀζώτου καὶ ἐξωλόθρευσεν αὐτούς). Οἱ Ο' ἔχουν «καὶ ἐπήγαγεν αὐτοῖς», ἦτοι καὶ ἐπήλθεν ἐναντίον των. Ὁ Ἀκύλας, μεταφράζων «καὶ ἐφαγεδαίνισεν αὐτούς», προσεγγίζει τὸ ἑβραϊκόν, ὡς ἐπίσης καὶ τοὺς Ο'. Ἡ λέξις χρησιμοποιεῖται ὑπ' αὐτοῦ καὶ ἐν 7,10.

Φαγεδαινῶ (Ἀκύλ.). (Δευτ. 7,23).

Ὑποφέρω ἀπὸ φαγεδαιναν (βλ. λ.). Τὸ ἑβραϊκόν ἔχει wehamam mehuma, ἦτοι καὶ θά τοὺς φθείρῃ μὲ φθοράν. (Καὶ θά σοῦ παραδώσῃ αὐτοὺς Κύριος ὁ Θεός σου, καὶ θά τοὺς φθείρῃ μὲ φθοράν μεγάλην). Οἱ Ο' ἔχουν «καὶ ἀπολέσει αὐτοὺς ἀπωλεία», ὑπὸ τὴν αὐτὴν ἔννοιαν. Ὁ Ἀκύλας, μεταφράζων «καὶ φαγεδαινῶσει αὐτούς», προσεγγίζει τὸ ἑβραϊκόν, ὡς ἐπίσης καὶ τοὺς Ο'.

Φαλάκρωσις (Ἀκύλ.). (Μιχ. 1,16).

Ἡ πτώσις τῶν τριχῶν τῆς κεφαλῆς, ὁ σχηματισμὸς φαλάκρας. Τὸ ἑβραϊκόν ἔχει qorhathekh, ἦτοι τὴν φαλακρότητα σου. (Μεγάλωσε τὴν φαλακρότητα σου ὡς ὁ γύψ [ὡς ὁ ἀετὸς]). Οἱ Ο' ἔχουν «τὴν χηρείαν σου». Ὁ Ἀκύλας, μεταφράζων «τὴν φαλάκρωσιν», ἀποδίδει ὀρθῶς τὸ ἑβραϊκόν, προσεγγίζει δὲ καὶ τοὺς Ο'. Ἡ λέξις χρησιμοποιεῖται ἐν τῷ ὡς ἄνω χωρίῳ καὶ ὑπὸ τοῦ Συμμάχου.

Φατνεύομαι (Θεοδοτ.). (Παρ. 14,4).

Τρέφομαι ἐντὸς φάτνης. Τὸ κείμενον παρουσιάζει μεγάλην δυσχέριαν ἐνταῦθα. Τὸ ἑβραϊκόν ἔχει 'ebus, ἦτοι φάτνη, φάτναι. (Ἐκεῖ ὅπου δὲν ὑπάρχουν βόες, αἱ φάτναι εἶναι ἄδειαι [χωρὶς τροφάς]). Οἱ Ο' ἔχουν «φάτναι καθαραί», ἦτοι κεναὶ ἀπὸ τροφάς, ἄδειαι. Ὁ Θεοδοτίων, μεταφράζων «φατνευθήσεται», καὶ κατ' ἄλλην γραφὴν «φατνιαζέται», προσεγγίζει τὸ ἑβραϊκόν, ἐν μέρει δὲ καὶ τοὺς Ο'. Βλ. καὶ φατνιαζομαι.

Φατνιάζομαι (Ἀκύλ.). (Παρ. 14,4).

Τίθεμαι εἰς τὴν φάτνην. Ὁ Ἀκύλας ἔχει «φατνιάζεται». Βλ. φα-
τνεύομαι.

Φθογγή (Ἀκύλ.). (Ἰωβ 37,2).

Φθόγγος, φωνή, βοή, ἦχος. Τὸ ἑβραϊκὸν ἔχει *wehege*, ἦτοι καὶ τὸν ἦχον. (Ἀκούσατε μετὰ προσοχῆς τὴν τρομερὰν φωνὴν του καὶ τὸν ἦχον, ὁ ὁποῖος ἐξέρχεται ἀπὸ τὸ στόμα του). Οἱ Ο' ἔχουν «καὶ μελέτη», ὑπὸ τὴν ἐννοίαν τῆς φωνῆς, τῆς βροντῆς. Ὁ Ἀκύλας, μεταφράζων «καὶ φθογγή», ἀποδίδει καλῶς τὸ ἑβραϊκόν, προσεγγίζει δὲ καὶ τοὺς Ο'. Ἡ λέξις χρησιμοποιεῖται ὑπ' αὐτοῦ καὶ ἐν Ἠσ. 59,11, ὡς ἐπίσης καὶ ὑπὸ τοῦ Θεοδοτίωνος ἐν Ψαλμ. 9,17.

Φιλοκερδῶ (Σύμμ.). (Ἰερ. 6,13).

Ἀγαπῶ τὰ ὑλικά κέρδη, τὰ χρηματικά ὀφέλη. Τὸ ἑβραϊκὸν ἔχει *botsea' batsa'*, ἦτοι ἐπεδόθησαν εἰς τὸ παράνομον κέρδος. (Ὅλοι των, ἀπὸ τὸν μικρὸν μέχρι τὸν μέγαν, ἐπεδόθησαν εἰς τὸ παράνομον κέρδος [εἰς τὴν πλεονεξίαν, εἰς τὴν αἰσχροκέρδειαν]). Οἱ Ο' ἔχουν «συντελέσαντο ἄνομα», ἦτοι διέπραξαν παρανομίας (ἀδικίας). Ὁ Σύμμαχος, μεταφράζων «πᾶς φιλοκερδεῖ πλεονεξία», ἀποδίδει ἐπιτυχῶς τὸ ἑβραϊκόν, συμφωνεῖ δὲ ἐν πολλοῖς καὶ με τοὺς Ο'.

Φιλοτροφεύμαι (Σύμμ.). (Α' Βασ. [Σαμ.] 28,24).

Τρέφομαι καλῶς, παχύνομαι. Τὸ ἑβραϊκὸν ἔχει *matbeq*, ἦτοι σιτευτὴ (παχειά). (Καὶ ἡ γυνὴ εἶχεν εἰς τὸν οἶκόν της μίαν σιτευτὴν δάμαλιν, καὶ ἔσπευσε καὶ ἔσφαξεν αὐτήν). Οἱ Ο' ἔχουν «νομᾶς», ἦτοι βόσκουσα ἐλευθέρως (καὶ ὡς ἐκ τούτου παχειά, σιτευτὴ, εὐτραφής). Ὁ Σύμμαχος, μεταφράζων «πεφιλοτροφημένη», ἀποδίδει ἐπιτυχῶς τὸ ἑβραϊκόν, συμφωνεῖ δὲ καὶ με τοὺς Ο'.

Φόβημα (Ἀκύλ.). (Δευτ. 4,34).

Φόβος, τρόμος. Τὸ ἑβραϊκὸν ἔχει *ubemoa'im*, ἦτοι καὶ με τρόμους. (Μὲ δοκιμασίας, με σημεῖα ... καὶ με μεγάλους τρόμους). Οἱ Ο' ἔχουν «καὶ ἐν ὀράμασιν». Ὁ Ἀκύλας, μεταφράζων «καὶ ἐν φοβήμασιν», ἀποδίδει ὀρθῶς τὸ ἑβραϊκόν, προσεγγίζει δέ, ἀλλ' ἐλαφρῶς μόνον, καὶ τοὺς Ο'. Ἡ λέξις χρησιμοποιεῖται ὑπ' αὐτοῦ καὶ ἐν Ψαλμ. 9,21.

Φολιδωτός (Ἀκύλ.). (Α' Βασ. [Σαμ.] 17,5).

Αὐτὸς ὁ ὁποῖος ἔχει φολίδας, λέπια, ὁ λεπιδωτός. Τὸ ἑβραϊκὸν ἔχει *qasqassim*, ἦτοι λεπιδωτόν. (Καὶ εἶχε περικεφαλαίαν χαλκίνην ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του, καὶ ἔφερε θώρακα λεπιδωτόν). Οἱ Ο' ἔχουν

«άλυσιδωτόν», ὑπὸ τὴν αὐτὴν ἔννοιαν. Ὁ Ἀκύλας, μεταφράζων «φολιδωτόν», ἀποδίδει ἐπιτυχῶς τὸ ἑβραϊκόν, συμφωνεῖ δὲ καὶ πρὸς τοὺς Ο'.

Φολίς (Ἀκύλ.). (Δευτ. 14,9).

Λεπτὸν πλακίδιον καλύπτον τὸ δέρμα ἐρπετῶν καὶ ἰχθύων, κοινῶς λέπι. Τὸ ἑβραϊκόν ἔχει weqasqeseth, ἦτοι καὶ λέπια. (Ἐκ τῶν ζώων τὰ ὁποῖα ζοῦν εἰς τὰ ὕδατα, δύνασθε νὰ τρώγετε ὅλα ὅσα ἔχουν πτερύγια καὶ λέπια). Οἱ Ο' ἔχουν «καὶ λεπίδες», ὑπὸ τὴν αὐτὴν σημασίαν. Ὁ Ἀκύλας, μεταφράζων «καὶ φολίδες», ἀποδίδει ἐπιτυχῶς τὸ ἑβραϊκόν, συμφωνεῖ δὲ καὶ πρὸς τοὺς Ο'. Ἡ λέξις χρησιμοποιεῖται καὶ ὑπὸ τοῦ Συμμάχου ἐν Ἰωβ 41,5.

Φορὰ (Σύμμ.). (Ψαλμ. 66 [67],7).

Ἐσοδεία, πλουσία παραγωγὴ καρπῶν, καρποφορία. Τὸ ἑβραϊκόν ἔχει jebulah, ἦτοι τὴν ἔσοδειαν, τὸν καρπὸν αὐτῆς. (Ἡ γῆ ἔδωσε τὸν καρπὸν αὐτῆς). Οἱ Ο' ἔχουν, ἐπίσης, «τὸν καρπὸν αὐτῆς». Ὁ Σύμμαχος, μεταφράζων «τὴν φορὰν αὐτῆς», ἀποδίδει ἐπιτυχῶς τὸ ἑβραϊκόν, συμφωνεῖ δὲ καὶ πρὸς τοὺς Ο'.

Φρονίμως (Σύμμ.). (Ἐκκλ. 7,10).

Γνωστικῶς, συνετῶς, σωφρόνως, μετὰ συνέσεως. Τὸ ἑβραϊκόν ἔχει mehokhma, ἦτοι μετὰ συνέσεως. (Νὰ μὴ εἴπῃς ..., διότι δὲν ἐρωτᾷς μετὰ συνέσεως περὶ τούτου). Οἱ Ο' ἔχουν παρομοίως, «ἐν σοφίᾳ», ὑπὸ τὴν ἰδίαν ἔννοιαν. Ὁ Σύμμαχος, μεταφράζων «φρονίμως», ἀποδίδει ἐπιτυχῶς τὸ ἑβραϊκόν, συμφωνεῖ δὲ πλήρως καὶ πρὸς τοὺς Ο'.

Φρούρημα (Ἀκύλ.). (Ἰωβ 38,16).

Φρούρησις, φύλαξις. Τὸ ἑβραϊκόν ἔχει ubeheqet, ἦτοι καὶ πρὸς ἀνερεύνησιν. (Ἦλθες εἰς τὰς πηγὰς τῆς θαλάσσης, καὶ περιεπάτησες πρὸς ἀνερεύνησιν τῆς ἀβύσσου;). Οἱ Ο' ἔχουν «ἐν δὲ ἴχνεσιν», ἦτοι καὶ εἰς τὰ ἴχνη (πρὸς ἀνίχνευσιν). Ὁ Ἀκύλας, μεταφράζων «ἕως φρουρημάτων», προσεγγίζει ἐλαφρῶς τὸ ἑβραϊκόν, ὡς ἐπίσης καὶ τοὺς Ο'.

Φρούρησις (Ἀκύλ.). (Β' Βασ. [Σαμ.] 5,24).

Τὸ φρουρεῖν, ἢ φύλαξις ἀπὸ φρουράν. Τὸ ἑβραϊκόν ἔχει habbekha'im, ἦτοι τοῦ Κλαυθμῶνος. (Καὶ ὅταν ἀκούσῃς τὸν θόρυβον τῆς διαβάσεως εἰς τὰς κορυφὰς τοῦ Κλαυθμῶνος, τότε νὰ σπεύσῃς). Οἱ Ο' ἔχουν, ἐπίσης, «τοῦ Κλαυθμῶνος». Ὁ Ἀκύλας, μεταφράζων «τῶν φρουρήσεων», δὲν ἀποδίδει ἐπακριβῶς τὸ ἑβραϊκόν, οὔτε τοὺς

Ο'. Ἡ λέξις χρησιμοποιεῖται ἐν τῷ ὡς ἄνω χωρίῳ καὶ ὑπὸ τοῦ Συμμάχου.

Φρουρὸς (Σύμμ.). (*Β' Βασ. [Σαμ.] 8,6*).

Αὐτὸς ὁ ὁποῖος φρουρεῖ, φυλάττει, ὁ φύλαξ. Τὸ ἐβραϊκὸν ἔχει *pe-tsibim*, ἥτοι φρουρὰς (ἐπιστάτας). (Τότε ὁ Δαυὶδ ἐποποθέτησε φρουρὰς εἰς τὸ ἀραμαϊκὸν κράτος τῆς Δαμασκοῦ). Οἱ Ο' ἔχουν «φρουράν». Ὁ Σύμμαχος, μεταφράζων «φρουρούς», ἀποδίδει παρεμφερῶς τὸ ἐβραϊκόν, συμφωνῶν ὡς πρὸς τοῦτο καὶ πρὸς τοὺς Ο'.

Φρυκτὸς (Ἀκύλ.). (*Ἰησ. Ν. 5,11*).

Πεφρυγμένος, φρυγανισμένος. Τὸ ἐβραϊκὸν ἔχει *weqalu*, ἥτοι καὶ φρυγανισμένον. (Καὶ ἔφαγον ἀπὸ τοὺς καρποὺς τῆς γῆς κατὰ τὴν ἐπομένην τοῦ Πάσχα ἄζυμα καὶ φρυγανισμένον σῖτον κατὰ τὴν ἰδίαν ἡμέραν). Οἱ Ο' ἔχουν «καὶ νέα», τὸ ὁποῖον, πιθανώτατα, ἔχει σχέσιν πρὸς τοὺς στάχους χλωροῦ σίτου. Ὁ Ἀκύλας, μεταφράζων «καὶ φρυκτόν», ἀποδίδει ἐπιτυχῶς τὸ ἐβραϊκόν, προσεγγίζει δὲ ἐλαφρῶς καὶ τοὺς Ο'. Ἡ λέξις χρησιμοποιεῖται ὑπ' αὐτοῦ καὶ ἐν Α' Βασ. (Σαμ.) 25,18). Β' Βασ. (Σαμ.) 17,28, ὡς ἐπίσης καὶ ὑπὸ τοῦ Συμμάχου ἐν Ἰησ. Ν. 5,11. Β' Βασ. (Σαμ.) 17,28.

Φύλαξις (Ἀκύλ.). (*Ἰησ. 26,3*).

Διαφύλαξις, προφύλαξις, φρούρησις, διατήρησις. Τὸ ἐβραϊκὸν ἔχει *titstsor*, ἥτοι φυλάττεις. (Φυλάττεις ἐν πλήρει εἰρήνῃ τὸ πνεῦμα, τὸ ὁποῖον στηρίζεται εἰς σέ). Οἱ Ο' ἔχουν «καὶ φυλάσσω», ἐν παρομοίᾳ ἐννοίᾳ. Ὁ Ἀκύλας, μεταφράζων «φύλαξις», ἀποδίδει παρεμφερῶς τὸ ἐβραϊκόν, συμφωνεῖ δὲ οὕτω καὶ πρὸς τοὺς Ο'.

Φύσα (Θεοδοτ.). (*Λευιτ. 1,16*).

Ἡ σγάρα, ἡ διεύρυνσις τοῦ οἰσοφάγου τῶν πτηνῶν, τῶν ὀρνίθων. Τὸ ἐβραϊκὸν ἔχει *'eth - mur'atho*, ἥτοι τὴν σγάραν αὐτοῦ. (Καὶ θὰ ἀποβάλλῃ τὴν σγάραν αὐτοῦ μὲ τὴν κόπρον του καὶ θὰ τὰ ρίψῃ εἰς τὰ ἀνατολικά πλάγια μέρη τοῦ θυσιαστηρίου). Οἱ Ο' ἔχουν «τὸν πρόλοβον», ἐν τῇ ἰδίᾳ ἐννοίᾳ. Ὁ Θεοδοσίω, μεταφράζων «τὴν φύσαν αὐτοῦ», ἀποδίδει ἐπιτυχῶς τὸ ἐβραϊκόν, συμφωνεῖ δὲ πλήρως καὶ πρὸς τοὺς Ο'. Ἡ λέξις χρησιμοποιεῖται ἐν τῷ ὡς ἄνω χωρίῳ καὶ ὑπὸ τοῦ Συμμάχου.

Φύσημα (Σύμμ.). (*Ψαλμ. 26 [27],12*).

Πνοὴ ἀνέμου. Τὸ ἐβραϊκὸν ἔχει *werheah*, ἥτοι καὶ πνέοντες (καὶ ἀναπνέοντες). (Ἐξηγέρθησαν ἐναντίον μου μάρτυρες ψευδεῖς καὶ πνέοντες ἀδικίαν). Οἱ Ο' ἔχουν «καὶ ἐψεύσατο», ἥτοι καὶ διεψεύσθη (ἢ ἀδικία των). Ὁ Σύμμαχος, μεταφράζων «ἄνευ φύσηματος»,

ἀποδίδει παρεμφερῶς τὸ ἑβραϊκόν, ἀπομακρύνεται δὲ ἀπὸ τοὺς Ο'. Ἡ λέξις χρησιμοποιεῖται ὑπ' αὐτοῦ καὶ ἐν Ἰωβ 20,26.

Φώνημα (Σύμμ.) (Ἰαμὼς 4,13).

Φωνή, ἦχος, φθόγγος. Τὸ ἑβραϊκόν ἔχει *šemo*, ἦτοι τὸ ὄνομα αὐτοῦ. (Κύριος ὁ Θεὸς τῶν δυνάμεων εἶναι τὸ ὄνομα αὐτοῦ). Οἱ Ο' ἔχουν «ὄνομα αὐτῶ», ὑπὸ τὴν ἰδίαν ἀκριβῶς ἔννοιαν. Ὁ Σύμμαχος, μεταφράζων «τὸ φώνημα αὐτοῦ», δὲν ἀποδίδει ἐπακριβῶς τὸ ἑβραϊκόν, ἀπομακρύνεται δὲ καὶ ἀπὸ τοὺς Ο'.

* * *

Χαβὼν (Θεοδοτ.). (Ἰερ. 7,18).

Εἶδος ζυμαρικοῦ, πλακοῦς, πέμμα προσφερόμενον εἰς τοὺς θεοὺς. Τὸ ἑβραϊκόν ἔχει *kawwanim*, ἦτοι *πλακοῦντες*, *πέμματα*. (Οἱ υἱοὶ αὐτῶν συλλέγουν ξύλα, οἱ πατέρες αὐτῶν ἀνάπτουν τὴν πυρᾶν, καὶ αἱ γυναῖκες ζυμῶνουν τὴν ζύμην, διὰ νὰ παρασκευάσουν πλακοῦντας διὰ τὴν βασιλίσσαν τοῦ οὐρανοῦ). Οἱ Ο' ἔχουν «*χαυῶνας*», ὑπὸ τὴν αὐτὴν, ὡς ἄνω, ἔννοιαν. Ὁ Θεοδοτίων, μεταφράζων «*χαυῶνας*», ἀποδίδει ἐπιτυχῶς τὸ ἑβραϊκόν, λαμβάνει δὲ ὑπ' ὄψιν του καὶ τοὺς Ο'.

Χαίτη (Σύμμ.). (Ψαλμ. 79 [80],12).

Ἡ κόμη, τὸ φύλλωμα τῶν δένδρων. Τὸ ἑβραϊκόν ἔχει *qetsireha*, ἦτοι τοὺς κλάδους τῆς. (Ἐξήπλωσε τοὺς κλάδους τῆς μέχρι τῆς θαλάσσης, καὶ τοὺς βλαστοὺς τῆς μέχρι τοῦ ποταμοῦ). Οἱ Ο' ἔχουν «*τὰ κλήματα αὐτῆς*». Ὁ Σύμμαχος, μεταφράζων «*τὰς χაίτας αὐτῆς*», ἀποδίδει μεταφορικῶς τὸ ἑβραϊκόν, προσεγγίζει δὲ πολὺ καὶ τοὺς Ο'. Ἡ λέξις χρησιμοποιεῖται ὑπ' αὐτοῦ καὶ ἐν Ἰωβ 18,16.

Χάλασμα (Θεοδοτ.). (Ἰεζ. 23,15).

Ἐρείπιον. Τὸ ἑβραϊκόν ἔχει *seruhe*, ἦτοι *καλύμματα*. (Ἦσαν περιεζωσμένοι ζῶνας εἰς τὰς ὀσφύας των, φοροῦντες εὐρύχωρα καλύμματα εἰς τὰς κεφαλὰς των). Οἱ Ο' ἔχουν «*καὶ πᾶραι*», ἦτοι, ἐπίσης, *καλύμματα*. Ὁ Θεοδοτίων, μεταφράζων «*καὶ χαλάσματα*», δὲν ἀποδίδει ἐπιτυχῶς τὸ ἑβραϊκόν, ἀπομακρύνεται δὲ καὶ ἀπὸ τοὺς Ο'.

Χαράκωμα (Σύμμ.). (Ἰερ. 52,4).

Ὀχύρωμα, ὀχυρόν, στρατόπεδον. Τὸ ἑβραϊκόν ἔχει *dajeq*, ἦτοι ὀχύρωμα. (Καὶ ἐστρατοπέδευσαν ἐναντίον αὐτῆς καὶ ἠγειραν κατ' αὐτῆς ὀχύρωμα κυκλικῶς). Οἱ Ο' ἔχουν «*τετραπέδοις λίθοις*», ἦτοι

μὲ τετραγώνους λίθους. Ὁ Σύμμαχος, μεταφράζων «*χαράκωμα*», ἀποδίδει ἐπιτυχῶς τὸ ἑβραϊκόν, ἀπομακρύνεται δὲ ἀπὸ τοὺς Ο'.

Χαριστικός (Σύμμ.). (Ψαλμ. 111 [112],5).

Ὁ κατὰ χάριν διδόμενος, ὁ εὐεργετικός. Τὸ ἑβραϊκόν ἔχει *honep*, ἥτοι ἔλεεῖ. (Ὁ καλὸς ἄνθρωπος ἐλεεῖ καὶ δανεῖζει, τακτοποιεῖ τὰ πράγματα αὐτοῦ μὲ δικαιοσύνην). Οἱ Ο' ἔχουν «*ὁ οἰκτεῖρων*», ὑπὸ παρομοίαν ἔννοιαν. Ὁ Σύμμαχος, μεταφράζων «*χαριστικός*», προσεγγίζει πολὺ τὸ ἑβραϊκόν, ὡς ἐπίσης καὶ τοὺς Ο'.

Χάρμα (Ἀκύλ.). (Ψαλμ. 47 [48],3).

Χαρά, τέρψις, αὐτὸ τὸ ὁποῖον προκαλεῖ χαράν, εὐφροσύνην, τέρψιν. Τὸ ἑβραϊκόν ἔχει *mesos*, ἥτοι *χαρά* (ἀντικείμενον *χαρᾶς*). (Ὁραῖος εἰς θέσιν, *χαρά* ὅλης τῆς γῆς, εἶναι ὁ λόφος τῆς Σιών). Οἱ Ο' ἔχουν «*ἀγαλλιᾶματι*», ὑπὸ τὴν αὐτὴν σημασίαν. Ὁ Ἀκύλας, μεταφράζων «*χάρματι*», ἀποδίδει ἐπιτυχῶς τὸ ἑβραϊκόν, συμφωνεῖ δὲ καὶ πρὸς τοὺς Ο'.

Χαροποιῶ (Σύμμ.). (Ψαλμ. 20 (21),7).

Προξενῶ χαράν, εὐφροσύνην, τέρψιν. Τὸ ἑβραϊκόν ἔχει *tehaddehu*, ἥτοι καὶ θὰ εὐφραίνης αὐτόν. (Θὰ δίδης εἰς αὐτόν τὴν εὐλογίαν σου εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ θὰ εὐφραίνης αὐτόν μὲ χαράν διὰ τοῦ προσώπου σου). Οἱ Ο' ἔχουν «*εὐφρανεῖς αὐτόν*», ὑπὸ τὴν ἰδίαν ἔννοιαν. Ὁ Σύμμαχος, μεταφράζων «*χαροποιήσεις αὐτόν*», ἀποδίδει ἐπιτυχῶς τὸ ἑβραϊκόν, συμφωνεῖ δὲ καὶ πρὸς τοὺς Ο'.

Χαροπὸς (Σύμμ.). (Παρ. 23,29).

Αὐτὸς ὁ ὁποῖος ἔχει ὀφθαλμοὺς πλήρεις χαρᾶς, λάμποντας, σπινθηροβόλους, ὁ περιχαρής. Τὸ ἑβραϊκόν ἔχει *hakhiluth*, ἥτοι ἐρυθρότης (φλόγωσις). (Εἰς ποίους ὑπάρχει ἐρυθρότης ὀφθαλμῶν;). Οἱ Ο' ἔχουν «*πέλειοι*», ἥτοι πελιδνοί, μελανοκίτρινοι. Ὁ Σύμμαχος, μεταφράζων «*χαροποί*», προσεγγίζει τὸ ἑβραϊκόν, ὀλιγώτερον δὲ καὶ τοὺς Ο'.

Χαννῶ (Σύμμ.). (Ψαλμ. 64 [65],11).

Προκαλῶ ἀποχάνωσιν, καθιστῶ τινα χαννον, γίνομαι χαννος. Τὸ ἑβραϊκόν ἔχει *temogegenna*, ἥτοι *μαλακῶνεις* (ἀπαλύνεις). (Μαλακῶνεις αὐτὴν μὲ πλῆθος βροχῶν, εὐλογεῖς τὸ βλάστημα αὐτῆς). Οἱ Ο' ἔχουν «*εὐφρανθήσεται*». Ὁ Σύμμαχος, μεταφράζων «*χαννώσεις αὐτὴν*», προσεγγίζει πολὺ τὸ ἑβραϊκόν, ἀπομακρύνεται ὁμως ἀπὸ τοὺς Ο'.

Χεῖλωμα (Ἀκύλ.). (Ἐξ. 38 [37],2).

Τὸ ἐν εἶδει χεῖλους προεξέχον ἄκρον ἐπιφανείας. Τὸ ἑβραϊκὸν ἔχει *zei*, ἦτοι στεφάνην. (Καὶ ἐτοποθέτησεν εἰς αὐτὴν κυκλικῶς χρυσοῦν στεφάνην). Οἱ Ο' (κῶδιξ Α) ἔχουν «*κυμάτιον*», λέξιν χρησιμοποιουμένην εἰς τὴν ἀρχιτεκτονικὴν, πρὸς δήλωσιν διακοσμητικοῦ κυματοειδοῦς ἀντικειμένου. Ὁ Ἀκύλας, μεταφράζων «*χεῖλωμα*», προσεγγίζει τὸ ἑβραϊκόν, ὡς ἐπίσης καὶ τοὺς Ο'.

Χειράλυσις (Σύμμ.). (Ἱερ. 47 [40],1).

Ἄλυσις χειρῶν, χειροπέδη, Τὸ ἑβραϊκὸν ἔχει *ba'ziqqim*, ἦτοι μὲ χειροπέδας. (Ὅταν εἶχε λάβει αὐτὸν δεμένον μὲ χειροπέδας, μεταξὺ ὄλων τῶν αἰχμαλωτισθέντων ἀπὸ τὴν Ἱερουσαλήμ καὶ τὸν Ἰούδαν). Οἱ Ο' ἔχουν, παρομοίως, «*ἐν χειροπέδαις*». Ὁ Σύμμαχος, μεταφράζων «*χειραλύσειν*», ἀποδίδει ἐπιτυχῶς τὸ ἑβραϊκόν, συμφωνεῖ δὲ καὶ πρὸς τοὺς Ο'.

Χειριδωτός (Σύμμ.). (Β' Βασ. [Σαμ.] 13,18).

Αὐτὸς ὁ ὁποῖος φέρει χειριδας, μανίκια. Τὸ ἑβραϊκὸν ἔχει *pas-sim*, ἦτοι μὲ μακρὰς χειριδας (ἢ λέξις ἔχει καὶ ἄλλας ἐννοίας). (Καὶ αὕτη ἔφερε χιτῶνα μὲ μακρὰς χειριδας). Οἱ Ο' ἔχουν «*καρπωτός*», ἦτοι μὲ χειριδας μέχρι τοῦ καρποῦ τῶν χειρῶν. Ὁ Σύμμαχος, μεταφράζων «*χειριδωτός*», ἀποδίδει καλῶς τὸ ἑβραϊκόν, συμφωνεῖ δὲ καὶ πρὸς τοὺς Ο'. Ἡ λέξις χρησιμοποιεῖται ὑπ' αὐτοῦ καὶ ἐν Γέν. 37,3.

Χερμαδίω (Ἀκύλ.). (Δευτ. 21,21).

Ρίπτω χερμαδιον (μέγαν λίθον), λιθοβολῶ. Τὸ ἑβραϊκὸν ἔχει *uregamuhu*, ἦτοι καὶ θὰ λιθοβολήσουν αὐτόν. (Καὶ θὰ λιθοβολήσουν αὐτόν μὲ λίθους ὅλοι οἱ ἄνθρωποι τῆς πόλεως αὐτοῦ, καὶ θὰ ἀποθάνῃ). Οἱ Ο' ἔχουν, παρομοίως, «*καὶ λιθοβολήσουσιν αὐτόν*». Ὁ Ἀκύλας, μεταφράζων «*καὶ χερμαδιοῦσιν αὐτόν*», ἀποδίδει ὀρθῶς τὸ ἑβραϊκόν, συμφωνεῖ δὲ καὶ πρὸς τοὺς Ο'.

Χεῦμα (Ἀκύλ.). (Δευτ. 7,13).

Πάν ὃ,τι χύνεται, ρεῦμα, ροή, λεκάνη, σπονδή. Τὸ ἑβραϊκὸν ἔχει *deganekha*, ἦτοι τὸν σῖτόν σου. (Καὶ θὰ σὲ ἀγαπήσῃ, καὶ θὰ σὲ εὐλογήσῃ, καὶ θὰ σὲ πληθύνη, καὶ θὰ εὐλογήσῃ τὸν καρπὸν τῆς κοιτίας σου καὶ τὸν καρπὸν τῆς γῆς σου, τὸν σῖτόν σου). Οἱ Ο' ἔχουν, ὁμοίως, «*τὸν σῖτόν σου*». Ὁ Ἀκύλας, μεταφράζων «*τὸ χεῦμά σου*», δὲν ἀποδίδει ὀρθῶς τὸ ἑβραϊκόν, οὔτε συμφωνεῖ πρὸς τοὺς Ο'.

Χιλιοπλάσιον (Σύμμ.). (Β' Βασ. [Σαμ.] 18,3).

Χιλιοπλάσιος, ὁ κατὰ χιλίας φορὰς μεγαλύτερος. Τὸ ἑβραϊκόν

ἔχει 'asara 'alaphim, ἤτοι δέκα χιλιάδες. (Διότι τώρα σὺ εἶσαι ὡς ἡμεῖς δέκα χιλιάδες). Οἱ Ο' ἔχουν, ἐπίσης, «δέκα χιλιάδες». Ὁ Σύμμαχος, μεταφράζων «χιλιοπλασίων», δὲν ἀποδίδει ἐπιτυχῶς τὸ ἐβραϊκόν, οὔτε συμφωνεῖ πρὸς τοὺς Ο'.

Χιονίζομαι (Σύμμ.). (Ψαλμ. 67 [68],15).

Καλύπτομαι ὑπὸ χιόνος. Τὸ ἐβραϊκόν ἔχει tašleg, ἤτοι ἐκαλύπτετο ὑπὸ χιόνος. (Ὅταν ὁ Παντοδύναμος διεσκόρπιζεν ἐν αὐτῇ βασιλεῖς, τὸ [ὄρος] Σελμῶν ἐκαλύπτετο ὑπὸ χιόνος). Οἱ Ο' ἔχουν «χιονωθήσονται», ὑπὸ τὴν αὐτὴν ἔννοιαν. Ὁ Σύμμαχος, μεταφράζων «ὡς χιονισθεῖσα ἦν», ἀποδίδει ὀρθῶς τὸ ἐβραϊκόν, συμπορεύεται δὲ καὶ πρὸς τοὺς Ο'.

Χλευαστής (Ἀκύλ.). (Ἦσ. 29,20).

Αὐτὸς ὁ ὁποῖος χλευάζει, περιγελά, ἐμπαίζει κατὰ τρόπον ὑβριστικόν. Τὸ ἐβραϊκόν ἔχει lets, ἤτοι χλευαστής, καταφρονητής. (Ὁ τύραννος θὰ ἐκλείψῃ καὶ ὁ καταφρονητὴς θὰ ἐξολοθρευθῇ). Οἱ Ο' ἔχουν «ὑπερήφανος», ὑπὸ τὴν ἔννοιαν τοῦ ἀλαζόνος κ.λπ. Ὁ Ἀκύλας, μεταφράζων «χλευαστής», ἀποδίδει ἐπιτυχῶς τὸ ἐβραϊκόν, προσεγγίζει δὲ πολὺ καὶ τοὺς Ο'. Ἡ λέξις χρησιμοποιεῖται ὑπ' αὐτοῦ καὶ ἐν Ψαλμ. 1,1. Παρ. 14,6. 19,29. 20,1. 22,10. Ὡσηὲ 7,5, ὡς ἐπίσης καὶ ὑπὸ τοῦ Θεοδοτίωνος ἐν Παρ. 20,1. 22,10. Ἦσ. 28,14. 29,20 καὶ ὑπὸ τοῦ Συμμάχου ἐν Παρ. 22,10. Ἦσ. 28,14. 29,20.

Χοίρειος (Σύμμ.). (Ἦσ. 66,17).

Τὸ κρέας τοῦ χοίρου. Τὸ ἐβραϊκόν ἔχει hahazir, ἤτοι τὸ χοίρειον (κρέας). (Οἱ ἀγνιζόμενοι καὶ καθαριζόμενοι διὰ τὴν λατρείαν εἰς τοὺς κήπους ... οἱ τρώγοντες τὸ χοίρειον κρέας ... θὰ καταστραφούν συγχρόνως). Οἱ Ο' ἔχουν «ῥειον», ἤτοι, ἐπίσης, χοίρειον. Ὁ Σύμμαχος, μεταφράζων «τὸ χοίρειον», ἀποδίδει ὀρθῶς τὸ ἐβραϊκόν, συμφωνεῖ δὲ καὶ πρὸς τοὺς Ο'.

Χοῖρος (Σύμμ.). (Ἦσ. 65,4).

Τὸ γνωστὸν θηλαστικὸν ζῷον. Τὸ ἐβραϊκόν ἔχει hahazir, ἤτοι (τὸ κρέας) τοῦ χοίρου. (Αὐτοὶ οἱ ὁποῖοι διαμένουν εἰς τὰ μνήματα καὶ διανυκτερεύουν εἰς τὰ σπήλαια, αὐτοὶ οἱ ὁποῖοι τρώγουν τὸ κρέας τοῦ χοίρου). Οἱ Ο' ἔχουν «(κρέα) ῥεια», ἤτοι, ἐπίσης, τοῦ χοίρου, χοίρεια. Ὁ Σύμμαχος, μεταφράζων «τοῦ χοίρου», ἀποδίδει ἐπιτυχῶς τὸ ἐβραϊκόν, ἀκολουθεῖ δὲ καὶ τοὺς Ο'. Ἡ λέξις χρησιμοποιεῖται ὑπ' αὐτοῦ καὶ ἐν 66,3.

Χολοῦμαι (Σύμμ.). (Ψαλμ. 77 [78],59).

Ἐξοργίζομαι, θυμῶνω. Τὸ ἐβραϊκόν ἔχει wajjith'abbar, ἤτοι καὶ

έξωργίσθη. (Ἦκουσεν ὁ Θεὸς καὶ έξωργίσθη καὶ ἀπεδοκίμασε τὸν Ἰσραὴλ σφόδρα). Οἱ Ο' ἔχουν «καὶ ὑπερεΐδεν», ἦτοι καὶ κατεφρόνησεν. Ὁ Σύμμαχος, μεταφράζων «καὶ ἐχολώθη», ἀποδίδει ἐπιτυχῶς τὸ ἐβραϊκόν, ἀπομακρύνεται ὁμως ἀπὸ τοὺς Ο'. Ἡ λέξις χρησιμοποιοεῖται ὑπ' αὐτοῦ καὶ ἐν 77 (78),21. 88 (89),39.

Χρειώδης (Σύμμ.). (Ἐκκλ. 12,10).

Χρήσιμος, ἀναγκαῖος. Τὸ ἐβραϊκόν ἔχει hephets, ἦτοι εὐχαρίστους. (Ἐζήτησεν ὁ Ἐκκλησιαστὴς νὰ εὔρη λόγους εὐχαρίστους). Οἱ Ο' ἔχουν «θελήματος», ἦτοι ὠφελίμους, εὐαρέστους. Ὁ Σύμμαχος, μεταφράζων «χρειώδεις», προσεγγίζει τὸ κείμενον, ἐβραϊκόν καὶ Ο'.

Χρεμέτισμα (Ἀκύλ.). (Ἱερ. 8,16).

Κραυγὴ ἀλόγου, χρεμετισμός, «χλιμίντρισμα». Τὸ ἐβραϊκόν ἔχει mitshaloth, ἦτοι χρεμετισμούς. (Ἀπὸ τοὺς χρεμετισμοὺς τῶν ἰσχυρῶν ἴπων αὐτοῦ ἐσειετο ὄλη ἡ χώρα). Οἱ Ο' ἔχουν, παρομοίως, «χρεμετισμοῦ». Ὁ Ἀκύλας, μεταφράζων «χρεμετίσματος», ἀποδίδει ὀρθῶς τὸ ἐβραϊκόν, συμφωνεῖ δὲ καὶ πρὸς τοὺς Ο'.

Χρεοδοσία (Ἀκύλ.). (Δευτ. 24,13).

Πληρωμὴ, ἀπότισις χρέους. Τὸ ἐβραϊκόν ἔχει 'eth - ha'abot, ἦτοι τὸ ἐνέχυρον. (Κατὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου ὀφείλεις νὰ τοῦ ἀποδώσης τὸ ἐνέχυρον). Οἱ Ο' ἔχουν, ὡσαύτως, «τὸ ἐνέχυρον». Ὁ Ἀκύλας, μεταφράζων «τὴν χρεοδοσίαν», προσεγγίζει τὸ ἐβραϊκόν, ὡς ἐπίσης καὶ τοὺς Ο'.

Χυδαιῶ (Ἀκύλ.). (Ἡσ. 33,9).

Ἐξευτελιζῶ. Τὸ ἐβραϊκόν ἔχει hehrig, ἦτοι καταισχύνεται. (Ἡ γῆ μαραίνεται, πενθεῖ, ὁ Λίβανος καταισχύνεται, καταστρέφεται). Οἱ Ο' ἔχουν, ὁμοίως, «ἠσχύνθη». Ὁ Ἀκύλας, μεταφράζων «ἐχυδαιώθη», προσεγγίζει τὸ ἐβραϊκόν, ὡσαύτως δὲ καὶ τοὺς Ο'.

* * *

Ψαθυρῶ (Ἀκύλ.). (Ψαλμ. 101 [102],4).

Καθίσταμαι ψαθυρός, ξηρός, εὐθραυπος, εὐθραυστος. Τὸ ἐβραϊκόν ἔχει pihaqu, ἦτοι ἐξηράνθησαν. (Αἱ ἡμέραι μου ἐξέλιπον ὡς καπνὸς καὶ τὰ ὀστά μου ἐξηράνθησαν ὡς φρύγανον). Οἱ Ο' ἔχουν «συνεφρύγησαν», ἦτοι κατεκάησαν (κατεξηράνθησαν). Ὁ Ἀκύλας, μεταφράζων «ἐψαθυρώθη», ἀποδίδει ἐπιτυχῶς τὸ ἐβραϊκόν, δὲν

ἀφίσταται δὲ καὶ τῶν Ο'. Ἡ λέξις χρησιμοποιεῖται ὑπ' αὐτοῦ καὶ ἐν Ἰησ. Ν. 9,5 (11).

Ψεῦσμα (Σύμμ.). (Ψαλμ. 61 [62],5).

Ψεῦδος. Τὸ ἐβραϊκὸν ἔχει khazab, ἥτοι ψεῦδος. (Ἄγαποῦν τὸ ψεῦδος· μετὰ τὸ στόμα τῶν εὐλογοῦν, ἀλλ' εἰς τὰς καρδίας τῶν καταρῶνται). Οἱ Ο' ἔχουν, ὁμοίως, «ἐν ψεύδει», κατ' ἄλλην δὲ γραφὴν «ἐν δόψει». Ὁ Σύμμαχος, μεταφράζων «ἐν ψεύσματι», ἀποδίδει ἐπιτυχῶς τὸ ἐβραϊκόν, συμφωνεῖ δὲ καὶ πρὸς τοὺς Ο'. Ἡ λέξις χρησιμοποιεῖται ὑπ' αὐτοῦ καὶ ἐν Ἰωβ 13,4. 34,6, ὡς ἐπίσης καὶ ὑπὸ τοῦ Ἀκύλα καὶ τοῦ Θεοδοτίωνος ἐν Ἰωβ 34,6. Παρ. 23,3.

Ψηφίον (Ἀκύλ.). (Ἄμωσ 9,9).

Μικρὸς λίθος. Τὸ ἐβραϊκὸν ἔχει tserot, ἥτοι λίθος. (Καὶ δὲν θὰ πέση λίθος ἐπὶ τῆς γῆς). Οἱ Ο' ἔχουν «σύντριμμα», ἥτοι ὑπόλειμμα. Ὁ Ἀκύλας, μεταφράζων «ψηφίον», ἀποδίδει ἐπιτυχῶς τὸ ἐβραϊκόν, προσεγγίζει δὲ καὶ τοὺς Ο'.

Ψηφίς (Θεοδοτ.). (Παρ. 20,17).

Μικρὰ ψῆφος, μικρὸν τεμάχιον λίθου, χαλίκι(ον). Τὸ ἐβραϊκὸν ἔχει hatsats, ἥτοι χαλίκια (πετράδια). (Εἶναι γλυκὺς εἰς τὸν ἄνθρωπον ὁ ἄρτος τοῦ ψεῦδους· ὕστερα ὁμοίως τὸ στόμα του θὰ γεμίση χαλίκια). Οἱ Ο' δὲν ἔχουν τὴν οἰκειάν περικοπήν. Ὁ Θεοδοτίων, μεταφράζων «ψηφίδος», ἀποδίδει ὀρθῶς τὸ ἐβραϊκόν. Ἡ λέξις χρησιμοποιεῖται καὶ ὑπὸ τοῦ Συμμάχου ἐν 30,27.

Ψιθύρισμα (Σύμμ.). (Ἰωβ 26,14).

Ψιθυρισμός, ψιθύρος. Τὸ ἐβραϊκὸν ἔχει uma - šemets, ἥτοι λεπτὸς ἤχος (ψιθύρισμα). (Καὶ πόσον λεπτὸν ἤχον ἀκούομεν περὶ αὐτοῦ;). Οἱ Ο' ἔχουν «καὶ ἐπὶ ἰμάδα», ὑπὸ παρομοίαν ἔννοιαν. Ὁ Σύμμαχος, μεταφράζων «τί δὲ ψιθύρισμα;», ἀποδίδει ἐπιτυχῶς τὸ ἐβραϊκόν, προσεγγίζει δὲ καὶ τοὺς Ο'.

* * *

ῶμοι (Ἀκύλ.). (Ἰεζ. 11,13).

Ἄχ, ἀλλοίμονον, οἴμοι. Ἐπιφώνημα ἄλγους, πόνου, τρόμου. Τὸ ἐβραϊκὸν ἔχει 'ahah, ἥτοι ἄχ, ἀλλοίμονον. (Καὶ ἔπεσα μετὰ τὸ πρόσωπόν μου κατὰ γῆς καὶ ἐφώναξα μετὰ φωνὴν μεγάλην· ἀλλοίμονον, Κύριέ μου, Κύριε). Οἱ Ο' ἔχουν «οἴμοι, οἴμοι». Ὁ Ἀκύλας, μεταφράζων «ῶμοι», ἀποδίδει ἐπιτυχῶς τὸ ἐβραϊκόν, συμφωνεῖ δὲ ἐπίσης καὶ πρὸς τοὺς Ο'. Ἡ λέξις χρησιμοποιεῖται ἐν τῷ ὡς ἄνω χωρίῳ

καὶ ὑπὸ τοῦ Θεοδοτίωνος, ὡς ἐπίσης καὶ ὑπὸ τοῦ Συμμάχου.

Ἦρολόγιον (Σύμμ.). (Ἦσ. 38,8).

Τὸ ἔβραϊκὸν ἔχει *haššemeš*, ἥτοι εἰς τὸν ἥλιον. Ἐνταῦθα ὁμως δηλοῦται ὄχι ἀπλῶς ὁ ἥλιος, ἀλλὰ τὸ ἡλιακὸν ὠρολόγιον. (Θὰ στρέψω ὀπίσω κατὰ δέκα βαθμοὺς τὴν σκιὰν τῶν βαθμῶν, τοὺς ὁποίους κατήλθεν εἰς τὸ ἡλιακὸν ὠρολόγιον τοῦ Ἰαχάζ). Οἱ Ο' ἔχουν «ὁ ἥλιος». Ὁ Σύμμαχος, μεταφράζων «ἐν τῷ ὠρολογίῳ», δὲν ἀπομακρύνεται ἀπὸ τὴν ἔννοιαν τοῦ κειμένου, ἔβραϊκοῦ καὶ Ο'.

Ἦρουγμα (Σύμμ.). (Ἦσ. 5,29).

Ἦρουγμός, ἀγρία φωνή, κραυγὴ ζῶων, βρυχηθμός, «οὐρλιασμα». Τὸ ἔβραϊκὸν ἔχει *še'aga*, ἥτοι βρυχηθμός. (Ὁ βρυχηθμός του εἶναι ὅπως τῆς λεαίνης, βρυχᾶται ὅπως ὁ σκύμνος λέοντος). Οἱ Ο' ἔχουν «ὄρμῶσιν». Ὁ Σύμμαχος, μεταφράζων «ἄρουγμα», ἀποδίδει λίαν ἐπιτυχῶς τὸ ἔβραϊκόν, ἀπομακρύνεται ὁμως ἀπὸ τοὺς Ο', οἱ ὅποιοι δὲν ἀποδίδουν ἐπακριβῶς τὸ πρωτότυπον. Ἡ λέξις χρησιμοποιεῖται ἐν τῷ ὡς ἄνω χωρίῳ καὶ ὑπὸ τοῦ Θεοδοτίωνος.

Ἦσπερεὶ (Σύμμ.). (Ψαλμ. 57 [58],9).

Τρόπον τινά, ἀκριβῶς ὡς ἔάν, ὡς νά. Τὸ ἔβραϊκὸν ἔχει *kemo*, ἥτοι ὅπως (ὡς, καθώς). (Ἄς παρέλθουν ὅπως ὁ κοχλίας [«ὁ σαλίγκαρος»], ὁ ὁποῖος διαλύεται). Οἱ Ο' ἔχουν «ὡσεὶ», ἥτοι ὅπως (ὡς). Ὁ Σύμμαχος, μεταφράζων «ὡσπερεὶ», ἀποδίδει ἐπιτυχῶς τὸ ἔβραϊκόν, συμφωνεῖ δὲ καὶ πρὸς τοὺς Ο'.

Ἦχρίασις (Θεοδοτ.). (Ἄμὼς 4,9).

Νόσος τοῦ σίτου καὶ τῆς κριθῆς, ἐρυσίβη, ὠχρία, ὠχρότης, ὠχρα. Τὸ ἔβραϊκὸν ἔχει *ubajjegaqon*, ἥτοι καὶ μὲ ἐρυσίβην. (Σᾶς ἐπάταξα μὲ καῦσιν [τῶν σιτηρῶν] καὶ ἐρυσίβην). Οἱ Ο' ἔχουν «καὶ ἐν ἰκτέρω». Ὁ Θεοδοτίων, μεταφράζων «καὶ ἐν ὠχριάσει», ἀποδίδει ὀρθῶς τὸ ἔβραϊκόν, δὲν ἀφίσταται δὲ καὶ τῶν Ο'.

ΕΠΙΛΟΓΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Διὰ τῆς προηγηθείσης λεπτομεροῦς ἐρμηνευτικῆς ταύτης ἐρεῦνης, στόχος τῆς ὁποίας ἦτο ἡ ἱκανοποιητικωτέρα, ὅπωςδήποτε, διασάφησης πολλῶν δυσχερῶν χωρίων τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, ἐγένοντο αἱ ἐξῆς ποικίλαι διαπιστώσεις, αἱ ὁποῖαι ἰσχύουν ἐν τῷ συνόλῳ των, εἴτε δι' ἓνα ἕκαστον τῶν τριῶν ἀρχαίων παλαιοδιαθηκικῶν μεταφραστῶν Ἀκύλα, Θεοδοτίωνος καὶ Συμμάχου, εἴτε διὰ τοὺς δύο ἐξ αὐτῶν ἢ καὶ δι' ἅπαντας ὁμοῦ:

Οἱ σπουδαῖοι οὗτοι μεταφρασταί, παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι προκαλοῦν σοβαροὺς προβληματισμοὺς εἰς τὴν ἐρευναν, ἔνεκα τῆς κατ' ἀσυνήθη ἐνίστε τρόπου ἀποδόσεως τοῦ ἑβραϊκοῦ ἐκ μέρους των, εἰς πλείστας περιπτώσεις συμβάλλουν εἰς τὴν διακριβωσιν τῆς πραγματικῆς ἐννοίας του, ἀκόμη καὶ ὅταν τοῦτο εἶναι ἰδιαιτέρως δυσχερές. Τὸ ἀποδίδουν δὲ γενικῶς μετ' ἐπιτυχίας, πολλάκις ἐπακριβῶς, εἰς τινὰς περιπτώσεις παρεμφερῶς καὶ παραπλησίως, καὶ ἄλλοτε τὸ προσεγγίζου, αἰσθητῶς ἢ ἐλαφρῶς μόνον, ἐνῶ κάποτε ἀπομακρύνονται ἀπὸ αὐτό. Ἐξ ἄλλου συμφωνοῦν καὶ ἐναρμονίζονται πολλάκις πρὸς τοὺς Ο', τοὺς ὁποίους προσεγγίζου ἢ, ἀντιθέτως, ἀφίστανται αὐτῶν. Ἄλλοτε πάλιν συμφωνοῦν πρὸς τὸ ἑβραϊκὸν καὶ διαφωνοῦν πρὸς τοὺς Ο', ἢ συμβαίνει καὶ τὸ ἀκριβῶς ἀντίθετον. Κατὰ κανόνα, πάντως, δὲν ἀφίστανται τοῦ ἑβραϊκοῦ, ἐξαιρέσει μόνον τῶν ὀλιγαριθμῶν ἐκείνων περιπτώσεων, κατὰ τὰς ὁποίας τὸ κείμενον εἶναι δυσνόητον ἢ παρεφθαρμένον κ.λπ. Πολλάκις διαφοροποιοῦνται ἀπὸ τοὺς Ο', κυρίως δὲ ὅταν οἱ τελευταῖοι οὗτοι δὲν μεταφράζου ἐπιτυχῶς τὸ πρωτότυπον, ἢ ὅταν, διὰ διαφόρους λόγους, μεταβάλλου τὴν πραγματικὴν του σημασίαν. Σπανιώτερον, ἐκλαμβάνοντες τὴν ἐρευνωμένην ἑβραϊκὴν λέξιν οὐχὶ ὑπὸ τὴν ἐπικρατεστέραν σημασίαν της, ἀπομακρύνονται ἀπὸ τὸ ἑβραϊκόν, ὡς ἐπίσης καὶ ἀπὸ τοὺς Ο', οἵτινες ἔχου, ἐνδεχομένως, ὀρθῶς μεταφράσει ἐν προκειμένῳ. Ἐξ ἄλλου εἰς οὐκ ὀλίγας περιπτώσεις ἀποδίδου μὲν καλῶς τὸ ἑβραϊκόν, συμφωνοῦν ὁμως περισσότερον πρὸς τοὺς Ο', ἢ ἀποδεικνύου ὅτι ἔχου ἐπηρεασθῆ μᾶλλον ὑπ' αὐτῶν καὶ μεταβάλλου τὴν ἐννοίαν τοῦ ἑβραϊκοῦ. Ἄλλοτε ἀποδίδου μεταφορικῶς τὸ τελευταῖον τοῦτο, παρεμφερῶς δὲ καὶ τοὺς Ο'. Εἶναι ἐπίσης ἀξιοσημείωτον, ὅτι πολλάκις, διὰ τῆς ἰδιοτύπου μεταφράσεώς των, διευκολύνεται ἡ ἐξακριβωσις τῆς πραγματικῆς ἐννοίας τοῦ ἑβραϊκοῦ. Εἰς τινὰς ὁμως περιπτώσεις δὲν καθίσταται δυνατὴ ἡ ἐπισημάνσις τοῦ ἀντιστοίχου ἑβραϊκοῦ, οὔτε ἀνευρίσκεται οἰαδήποτε σχέσις μεταξὺ τῆς ἐρευνωμένης λέξεως καὶ τῆς ἀντιστοίχου ἑβραϊκῆς ἢ τῆς ἑλληνικῆς τῶν Ο'.

Ἡ διεξαχθεῖσα ἔρευνα ἀπέδειξεν, ὅτι αἱ ἐρευνηθεῖσαι λέξεις ἀπαντοῦν κατὰ πρῶτον καὶ κύριον λόγον εἰς τὸ βιβλίον τῶν Ψαλμῶν καὶ ἀμέσως μετὰ εἰς τὰ βιβλία τῶν μειζόνων προφητῶν, προεχόντως δὲ τοῦ Ἡσαίου, τὸ ὁποῖον ἀκολουθοῦν τὰ τῶν Ἱερεμίου καὶ Ἰεζεκιήλ, ἐνῶ ἐκεῖνα τῶν ἔλασσόνων προφητῶν ἀκολουθοῦν εἰς μεγάλην ἀπόστασιν ἀπὸ ἀπόψεως συχνότητος, προφανῶς λόγῳ τῆς μικρᾶς ἐκτάσεως αὐτῶν. Πολλὰ εἶναι ὡσαύτως τὰ λήμματα καὶ ἀπὸ τὸ βιβλίον τοῦ Ἰωβ καὶ τῶν Παροιμιῶν, ἐνῶ ἀπὸ τὰ ἱστορικὰ βιβλία προηγείται, ἀπὸ τῆς ἀπόψεως αὐτῆς, τὸ βιβλίον τῆς Γενέσεως καὶ ἀκολουθοῦν τὰ ἄλλα τέσσαρα βιβλία τῆς Πεντατεύχου καὶ τὰ ὑπόλοιπα ἱστορικά.

Μετὰ τὰς γενομένας ταύτας διαπιστώσεις, κατέστη προφανῆς ἡ σημασία τῆς ἐρεύνης ταύτης ὡς ἐνὸς ἐπὶ πλέον μέσου διὰ τὴν πληρεστέραν κατανόησιν διαφόρων χωρίων τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, τοσοῦτω μᾶλλον καθ' ὅσον ὁ ἐρευνητῆς, παραλλήλως πρὸς τὸ ἔβραϊκὸν κείμενον καὶ τὴν μετάφρασιν τῶν Ο', ἔχει εἰς τὴν διάθεσίν του καὶ τὰς μεταφράσεις τῶν Ἀκύλα, Θεοδοτίωνος καὶ Συμμάχου, πρὸς τὰς ὁποίας χειραγωγεῖται διὰ τῶν ἐρευνηθειῶν ἐνταῦθα ἐπὶ μέρους λέξεων, διασαφηνίζει δὲ δι' αὐτῶν δυσχερῆ βιβλικὰ κείμενα καὶ ἐπιχέει φῶς εἰς ὑφιστάμενα προβλήματα τῆς ἐρμηνείας αὐτῶν. Ἐκ τῆς ἐκτάσεως, ἐξ ἄλλου, τῆς διεξαχθείσης ἐρεύνης φαίνεται καὶ τὸ μέγεθος τῶν ἐν λόγῳ ἐπιστημονικῶν προβλημάτων τοῦ βιβλικοῦ κειμένου καὶ δὴ οὐ μόνον τοῦ μασωριτικοῦ ἔβραϊκοῦ, ἀλλὰ καὶ τῶν Ο'. Τὰ ἐκ ταύτης συναχθέντα συμπεράσματα παρουσιάζουν ἀναμφισβήτητον, νομίζω, ἐνδιαφέρον καὶ συμβάλλουν εἰς τὴν προαγωγὴν τῶν περὶ τὴν Παλαιὰν Διαθήκην σπουδῶν καὶ κυρίως ὅσον ἀφορᾷ εἰς μίαν ἀκραιφνῶς ἐπιστημονικὴν ἐρμηνείαν τοῦ εἰς τινὰ καίρια σημεῖα δυσνοήτου παλαιοδιαθητικοῦ κειμένου.

Πέραν τούτων πιστεύω ὅτι ἡ ἔρευνα αὕτη δύναται κάλλιστα νὰ χρησιμεύσῃ καὶ ὡς ἀφορμὴ καὶ ἔναυσμα διὰ τὴν διεξαγωγὴν καὶ περαιτέρω μελετῶν ἐπὶ τῶν ἐξετασθειῶν λέξεων ἐκ μέρους καὶ ἐτέρων εἰδικῶν ἐρευνητῶν, οἵτινες ἐνδέχεται νὰ διατυπώσουν εἰς τινὰ σημεῖα καὶ διαφόρους ἄλλας ἀπόψεις, ἐπωφελεῖς ὅπωςδῆποτε εἰς τὴν ἐπιστήμην τῆς ἐρμηνείας τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης. Τοῦτο εἶναι ἐν πολλοῖς ἐπικτόν, διότι ἡ ἔρευνα ἢ διεξαχθεῖσα ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἐπικρατοῦσης μορφῆς ἐκάστης ἔβραϊκῆς λέξεως, ὅπως αὕτη εἶναι γνωστὴ ἀπὸ τὰ λεξικά ἢ τὰ ὑπομνήματα κ.λπ., ἔνεκα τῆς παρεμβάσεως καὶ τῆς κριτικῆς τοῦ κειμένου ἐπὶ τῆς μορφῆς ταύτης, καθιστᾷ οὐχὶ ἀπίθανον τὴν κατάληξιν καὶ εἰς παρεμφερῆ καὶ παραπλήσια ἐρμηνευτικὰ συμπεράσματα.

ΠΗΓΑΙ ΚΑΙ ΒΟΗΘΗΜΑΤΑ

- Βέλλα, Β., *Ἀμὼς (Εἰσαγωγή - Μετάφρασις ἐκ τοῦ ἑβραϊκοῦ - Κείμενον τῶν Ο' - Σχόλια)*, Ἀθήναι 1947 (ΕΠΔ).
- Τοῦ αὐτοῦ, *Ὡσηέ (Εἰσαγωγή - Μετάφρασις ἐκ τοῦ ἑβραϊκοῦ - Κείμενον τῶν Ο' - Σχόλια)*, Ἀθήναι 1947 (ΕΠΔ).
- Τοῦ αὐτοῦ, *Μιχαίας - Ἰωήλ - Ὀβδιού (Εἰσαγωγή - Μετάφρασις ἐκ τοῦ ἑβραϊκοῦ - Κείμενον τῶν Ο' - Σχόλια)*, Ἀθήναι 1948 (ΕΠΔ).
- Τοῦ αὐτοῦ, *Ἰωνᾶς - Ναούμ - Ἀββακούμ - Σοφονίας (Εἰσαγωγή - Μετάφρασις ἐκ τοῦ ἑβραϊκοῦ - Κείμενον τῶν Ο' - Σχόλια)*, Ἀθήναι 1949 (ΕΠΔ).
- Τοῦ αὐτοῦ, *Ἀγγαῖος - Ζαχαρίας - Μαλαχίας (Εἰσαγωγή - Μετάφρασις ἐκ τοῦ ἑβραϊκοῦ - Κείμενον τῶν Ο' - Σχόλια)*, Ἀθήναι 1949 (ΕΠΔ).
- Τοῦ αὐτοῦ, *Δανιήλ (Εἰσαγωγή - Μετάφρασις ἐκ τοῦ ἑβραϊκοῦ καὶ ἀραμαϊκοῦ - Κείμενον τοῦ Θεοδοτίωνος - Ἑρμηνεία)*, Ἀθήναι 1966 (ΕΠΔ).
- Biblia Hebraica, ἐκδ. R. Kittel, Editio nona, Stuttgart 1968.
- Biblia Hebraica, Stuttgartensia, ἐκδ. K. Elliger - W. Rudolph κ. ἄ., 5. verbesserte Auflage, Stuttgart 1997 herausgegeben von A. Schenker.
- Botte, B. - Bogaert, P.-M., «Septante et versions grecques», ἐν *Supplement au Dictionnaire de la Bible, sous la direction de J. Briand et E. Cothenet*, Vol. 12, Fasc. 68, Paris 1993, στήλ. 536-676.
- Γαζή, Α. - Βλαντιή, Σ., *Λεξικὸν ἐλληνικὸν πρὸς χρῆσιν τῶν περὶ τοὺς παλαιούς συγγραφεῖς ἐνασχολουμένων*, Βενετία 1809-1816.
- Delitzsch, F., *Die Lese- und Schreibfehler im Alten Testament*, Leipzig 1920.
- Δημητράκου, Δ., *Μέγα λεξικὸν τῆς ἐλληνικῆς γλώσσης*, Ἀθήναι 1949.
- Dhorme, E. - P., «Le texte hébreu de l' Ancien Testament», ἐν *RHPhR* 35 (1955), σελ. 129-144.
- Dummelow, J. R., (ἐκδ.), *A Commentary on the Holy Bible, by various writers*, London, reprinted 1958.
- Χαστούπη, Α., *Εἰσαγωγή εἰς τὴν Παλαιὰν Διαθήκην*, Ἀθήναι 1981.
- Hatch, E., - Redpath, H.A., *A Concordance to the Septuagint and the other greek versions of the Old Testament*, Nachdruck, Vol. I-III, Graz - Austria 1975.

- Helbing, R., *Die Kasussyntax der Verba bei den Septuaginta. Ein Beitrag zur Hebraïsmenfrage und zur Syntax der Κοινή*, Göttingen 1928.
- Καϊμάκη, Δ., «Ὁ ναὸς τοῦ Σολομώντα», Θεσσαλονίκη 1984. (Ἀνάτυπον ἐκ τῆς ΕΕΘΣΑΠΘ, τόμ. 28).
- Καλαντζάκη, Σ., *Εἰσαγωγή στὴν Παλαιὰ Διαθήκη*, Θεσσαλονίκη 1985.
- Kautzsch, E. - Bertholet, A., *Die Heilige Schrift des Alten Testaments*, Darmstadt 1971. (Ἀνατύπωσης ἐκ τῆς τετάρτης ἐκδόσεως τῶν ἐτῶν 1922-1923 (HSAT)).
- Koehler, L. - Baumgartner, W. κ.ἄ., *Hebräisches und Aramäisches Lexikon zum Alten Testament*, Dritte Auflage, Leiden 1967-1995.
- Λάουνδς, Ι., *Λεξικὸν ἑβραϊκὸν - νεοελληνικὸν τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης*, ἐν Μελίτη 1842.
- La Sainte Bible, traduite en français sous la direction de l' École Biblique de Jérusalem*, Paris 1961 (SBJ).
- Liddell, H. - Scott, R. - Κωνσταντινίδου, Μ., *Μέγα λεξικὸν τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης*, Ἀθήναι 1904.
- Lisowsky, G. - Rüger, H.P., *Konkordanz zum hebräischen Alten Testament*, 3. verbesserte Auflage, Stuttgart 1993.
- Lust, J. - Eynikel, E. - Hauspie, K., *A greek - english lexicon of the Septuagint*, Part I, A-I, Stuttgart 1992, Part II, K-Ω, Stuttgart 1996.
- Mandelkern, S., *Veteris Testamenti concordantiae hebraicae atque caldaicae*, photomechanischer Nachdruck, Wien 1955.
- Μπρατσιώτου, Π., *Ἡ γλῶσσα τῆς μεταφράσεως τῶν Ο'.* (Ἑβδομηκοντολογικὰ μελετήματα, Β'), Ἀθήναι 1927.
- Neue Jerusalem Bibel. *Einheitsübersetzung mit dem Kommentar der Jerusalem Bibel*. Neu bearbeitete und erweiterte Ausgabe deutsch herausgegeben von Alfons Deissler und Anton Vögtle in Verbindung mit Johannes M. Mützel, Freiburg im Breisgau 1985 (NJB).
- Origenis *Hexaplorum quae supersunt; sive veterum interpretum graecorum in totum Vetus Testamentum fragmenta*, ἐκδ. F. Field. τόμ. I-II, Oxford 1962².
- Ὠριγένους, «Ἐξαπλά», ἐκδ. J.-P. Migne, ἐν PG, τόμ. 15-16.
- Φιλιππίδου, Λ., *Ἡ περὶ μεταγραφῶν θεωρία τοῦ Franz X. Wutz (1923-1925)*, Συμβολὴ εἰς τὴν κριτικὴν τοῦ κειμένου τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, Ἱερουσαλὴμ 1928.

- Schenker, A., *Psalmen in der Hexapla*, Citta del Vaticano 1982 (ST).
- Schleusner, J. F., *Novus thesaurus philologico - criticus, sive lexicon in LXX et reliquos interpretes graecos ac scriptores apocryphos Veteris Testamenti*, Lipsiae, Vol. 1-5, 1820-1821.
- Septuaginta: Vetus Testamentum Graecum*, έκδ. J. Ziegler, Göttingen 1952 έξ.
- Septuaginta: Id est Vetus Testamentum Graecae juxta LXX interpretes*, έκδ. A. Rahlfs, Stuttgart 1965⁸.
- Simons, J., *The geographical and topographical texts of the Old Testament*, Leiden 1959.
- Σιμωνᾶ, Π., *Τὸ βιβλίον τῆς Ρουθ. (Εἰσαγωγή καὶ ἐρμηνεία)*, Θεσσαλονίκη 1962.
- Τοῦ αὐτοῦ, *Τὸ ἐβραϊκὸν deber ἐν τῇ μεταφράσει τῶν Ο'*, Θεσσαλονίκη 1964.
- Τοῦ αὐτοῦ, «Αἱ ἀμετάφραστοι λέξεις ἐν τῷ κειμένῳ τῶν Ο'», Θεσσαλονίκη 1969. (Ἀνάτυπον ἐκ τῆς ΕΕΘΣΑΠΘ).
- Τοῦ αὐτοῦ, «Κριτικαὶ παρατηρήσεις ἐπὶ τοῦ Γ' Βασιλειῶν 11,19», Ἀθήναι 1986. (Ἀνάτυπον ἐκ τῆς «Θεολογίας»).
- Τοῦ αὐτοῦ, «Ἀμετάφραστοι ἐβραϊκαὶ λέξεις τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης εἰς τὰς ἀρχαίας μεταφράσεις Ἀκύλα, Θεοδοτίωνος καὶ Συμμάχου», Ἀθήναι 1992. (Ἀνάτυπον ἐκ τῆς «Θεολογίας»).
- Σκαρλάτου, Δ., τοῦ Βυζαντίου - Στεφάνου, Ε., *Λεξικὸν τῆς ἐλληνικῆς γλώσσης*, ἐν Ἀθήναις 1852.
- Σταματάκου, Ι., *Λεξικὸν ἀρχαίας ἐλληνικῆς γλώσσης*, Ἀθήναι 1949.
- The Old Testament in Greek*, έκδ. A. Brooke - N. Mc Lean, London 1906 έξ. (ἡ έκδοσις διεκόπη μετὰ τὸ 1945).
- The sacred books of the Old Testament: A critical edition of the hebrew text*, έκδ. P. Haupt, Leipzig 1893 έξ.
- Würthwein, E., *Der Text des Alten Testaments*, Stuttgart, 5. überarbeitete Auflage 1988.
- Wutz, F., *Die Transkriptionen von der Septuaginta bis zu Hieronymus*, Stuttgart 1925-1933.

Πλὴν τῶν ἀνωτέρω ἔργων ἐλήφθησαν ὡσαύτως ὑπ' ὄψιν καὶ πλεῖστα ἐρμηνευτικὰ σχόλια.